

2019. május-június

due tanulmány

válogatás a legjobb diáklapokból

 a facebookon is!

**PUSKÁS PETI
TUDATOSAN
KEZELI
PÉNZÜGYEIT**

**MOZIÓRÜLT
EGYETEMISTA
NYERTE
A FILMTESZTET**

**PODCAST
HALLGAS
VALAMI JÓT!**

**ÓVATOS LÉGY,
NE ALDOZAT!**

LÓCI JÁTSZIK

**„Ha gamer karrierbe kezdek,
a YouTube-csatornám neve is meglesz”**

2019.
Május 28.
kedd 9.00-18.00

AKVÁRIUM KLUB
1105 Budapest, Erzsébet tér 12/a

26. Országos Ifjúsági SAJTÓFESTIVÁL

TERVEZETT VENDÉGEINK:

- Kovács Andras-Peter • Szujó Zoltán
- S. Takács Andras (On The Spot)
- Pállos Bogi • Rakoczi Ferenc
- Dohrői Laura • Imre Géza • Tilla
- Rókuszfalvy Pál
- és Rókuszfalvy Lili

Vloggertalálkozó:
Eat My Pie • Horváth Lilla •
Hormonmentes Janka

A Tehetségkutató
Diákmedia pályázat
eredményhirdetése
és díjazása

A NAGY DIÁK KRESZ-TEST DÖNTŐJE
ÉS
MÉG:
A NAGY DIÁK BÜNMEGELŐZÉSI TESZT DÖNTŐJE
A NAGY DIÁK VERSENYKULTÚRA TESZT DÖNTŐJE

A DUE honlapján
www.due.hu
folyamatosan pontosítjuk
a programot!

Beleegő
2019. május 27-ig 2000 Ft
A helyszínen 2500 Ft.
Jegyek vásárolhatók
a TIXA weboldalon:
www.tixa.hu

Támogatók:

RICHTER GEDEON

PROGRAMOZD
A JÖVŐD!

Nyáron irány a DUE Tábor!

Itt a nyár és itt a tanév utolsó DUE Tallózója. Nyolc lapszám készült idén, (szerintem) színesebbnél színesebb tartalommal, menő címlapszereplőkkel, akikre a Ti generációtok, akiknek a lapunk szól, valamilyen szempontból felnézhet. Szerepelt a borítónkon sportoló, akinek a teljesítménye és az élethez való hozzáállása példaértékű, színész, aki az egész közösségi média jelenlétét arra tette fel, hogy a környezetvédelemre hívja fel a figyelmet és olyan zenész csapat is, ami a több évtizede tartó folyamatos megújulásával mutat utat.

Mégis, most essen szó azokról, akik miatt leginkább megérte dolgozni a DUE Tallózával az elmúlt 10 hónapban: a lap újságíróiról.

Ők azok a (még) amatőr, a szakmát tanuló újságírók, akik szintiszta lelkesedésből

hónapról hónapra cikkeket látják el a lapot. Lelkesen készülnek az interjúkra, kitartóan és figyelmesen kérdeznak, a témájuk után néznek, kutatnak, ha pedig arra van szükség, éjszakába nyúlóan gépelnek.

Mi hajtja őket? A szakmai fejlődés, mert eltökélt céljuk, hogy egyszer hivatásos újságírók legyenek. Ezen felül pedig a közösséghez tartozás élménye, mert a DUE-ban mindenki egy közösség tagja.

Most pedig – ha csak egy rövid időre is – mindenki pihenni megy, úgyhogy álljon itt egy programajánló a nyárra! Gyere el a balatonszárszói DUE-táborba július 12. és 21. között, mert ez az a hely, ahol MINDEN elkezdődik! Ide évről évre csupa olyan ember jön el, aki egyszer újságíró akar

lenni, a médiában szeretne elhelyezkedni. Itt rengeteg értelmes, lelkes, eltökélt fiatal jön össze minden nyáron, hogy tanuljon valamit. És szórakozzon. Merthogy jól érezni leginkább közösségben tudja magát az ember. A DUE pedig ebben verhetetlen.

(Berei Dániel, főszerkesztő)

Van egy jó kísérleted, kutatásod? Azzal is pályázhatsz, vagy pályázhattok!

Keressük az ország legjobb tanárait! Ajándk tanáraidat, hadd lássa ország-világ: úgy is lehet tanítani a természettudományokat, hogy mindenki megszerezse!

Imárod a fizikát, mert szuperjó tanárod van? A kémiantanórod úgy kísérletezik, mint senki? A biológiaórádn tátott szájjal figyelsz? A matektanárodnál nincs, aki jobban magyarázna?

CSODÁK TÁRIÁZA diákoknak

2019. május 28-án
a budapesti
Akvárium klubban!

25nka
Nemzeti Kulturális Alap

IMPRESSZUM • DUE Tallózó – Válogatás az ország diákjaiból

A DUE Médiahálózat és a DUE Médiaügynökség havilapja • 2019. május-június, XXI. évfolyam, 5-6. szám • Lapmenedzser: Zala Orsolya • Főszerkesztő: Berei Dániel • Rovatvezetők: Fartek Patricia (Press of), Kobi Adrienn (Pont te), Novák Henrietta (Tudós csajok), Szalai Boglárka (Kultúra), Vadász Viola (Vlog-túra) • Május-júniusi szerzőink: Bezzeg Hanna, Bodor Júlia, Bihari Bernadett Luca, Kobi Adrienn, Lami Krisztofer, Novák Henrietta, Panulin Boglárka, Pap Rebeka, Simonyi Lujza, Szalai Boglárka, Vadász Viola • Kiadja a DUE Produceri Iroda Kft. és a Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete • Levelezési cím: 1583 Budapest, Pé 14. • Telefon/fax: +36 1 222 8213 • Hirdetésfelvétel: DUE Médiaügynökség, 1148 Budapest, Őrs vezér tere 11. • Tel.: +36 1 220 5844 • E-mail: tallozo@due.hu • Honlap: www.due.hu • A DUE Tallózó olvasható az interneten is: www.duetallozo.hu

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ

A tehetséges diákújságírókat és a DUE Tallózót a Nemzeti Tehetség Program, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, és az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő támogatja.

Nyomdai előkészítés: ArtCentrum • Nyomda: Pauker Nyomda • Nyilvántartási szám: 3.4.1/891/1999 • ISSN 1585-5201 • Megjelenik évente nyolcszor. • A lapot a DUE Médiaügynökség terjeszti ingyenesen a DUE Rádió Országos Iskolarádió Hálózatának 350 iskolájában, és további 500 oktatási intézményben. • A DUE Médiahálózatban a diáklapot beklódozó szerkesztőségek automatikusan hozzájárulnak az utánköléshez, a cikkek rövidítéséhez, stílizálásához. • Az iskolai újságokból átvett publikációk tartalmáért a DUE Tallózó nem vállal felelősséget.

MATESZ
print-audit
Kiadványunk példányszámát
a Matesz hitelesíti
auditált adatok, hiteles média
http://www.matesz.hu

MOZIÓRÜLT EGYETEMISTA NYERTE A FILMTESZTET

EGY IGAZI FILMŐRÜLT NYERTE A MÁSODIK NAGY MAGYAR FILMTESZT DIÁKOKNAK DÖNTŐJÉT. A 20 ÉVES KURDICS ZOLTÁN GÁBORNAK SAJÁT BEVALLÁSA SZERINT IS SZENVEDÉLYE A MOZI. NEMCSAK NÉZI A FILMEKET, HANEM RENGETEGET OLVAS RÓLUK, SŐT, KRITIKÁKAT IS ÍR EGY PORTÁLRA. ZOLI 18 EZRES MEZŐNYBŐL LETT A LEGJOBB.

Több filmes pólóm van, mint fogam – viccelődött a DUE Médiahálózat által szervezett Nagy Magyar Filmteszt Diákoknak 2. nyertese a döntőt követően. Ami azért nem igaz, lévén, „csak” 24 felsőből áll a kollekciója, de így is rengeteg, az anyukája szerint túl sok. A legtöbb póló Tarantino-s, meg van jópár Star Wars-os is. Zoli megszállottja a filmeknek, erre utal,

hogy nagyjából 60-70 mozis plakátja van, melyek közül legbüszkébb a Harcosok Klubja szabályzatára. Az ELTE történelem szakán tanul, mint mondta, elég sűrű az élete, de így is belefér heti három film, sőt, egy portálnak kritikákat is ír rendszeresen. A törökszentmiklósi egyetemista a suli elvégzése után forgatókönyvíróként és sorozat kreatorként szeretne dolgozni.

Zoli győzelme azért is nagy szó, mert a Filmtesztet az első fordulóban több, mint 18 ezren töltötték ki. A legjobb ezret behívták az április 29-i döntőbe, ahol végül több száz fiatal vett részt a középdöntőben. Ők az Akvárium Klubban egy újabb filmes tesztet töltöttek ki, és közülük került ki a 12 döntős. A finalisták egy játékos, de nagy tudást igénylő versenyben vettek részt.

Az 1 órás show megnyerésével Kurdics Zoltán Gábor vitte haza a fődíjat, egy iPhone XS-t, de a második Sári László és a harmadik Csörtös Csaba Zoltán is egy profi kamerás okostelefonnal gazdagodott.

A rendezvényt különböző programok színesítették. A megjelentek ismert színészekkel találkozhattak, és kérdezni is

lehetett tőlük. Az érdekes párbeszédéből kiderült például, hogy Nagy Ervin Thor szinkronizálása során csak a szájukat láthatta, a filmforgalmazó ugyanis biztonsági okokból a kép többi részét elhomályosította. Az egyik legnépszerűbb programot a sminkesek szolgáltatása jelentette, a hölgyek bárkit kifestettek, így aztán órákon át állt a sor náluk.

Az eseményt a filmes szakemberekből álló VAN zenekar koncertje zárta.

A Nagy Magyar Filmtesztet immáron másodjára rendezte meg a DUE Médiahálózat, a Magyar Nemzeti Filmalap támogatásával. Közös céljuk, hogy népszerűsítsék a klasszikus és új magyar filmeket, valamint bővítsék a fiatalok filmes ismereteit.

EGY CSEPP VÍZ

SOKUNKNAK SOK MINDEN JUTNA AZ ESZÉBE, HA AZ UTCÁN MEGKÉRDEZNÉK, MI A VÍZ. AZ ÓCEÁNOK, A TENGEREK, A NÉGY TERMÉSZETI ELEM, A LEGGYAKRABBAN FOLYÉKONY HALMAZÁLLAPOTÚ ANYAG, AMELYNEK KÉPLETE H_2O , VALAMINT A KÜLÖNBÖZŐ KULTÚRÁKBAN BETÖLTÖTT SZEREPE ALAPJÁN IS MEGHATÁROZHATJUK A VÍZ FOGALMÁT.

Pós Eszter Sarolta, a Felvételi
Információs Szolgálat lapja, Budapest

A víz sokrétű felhasználhatósága miatt áll számos kultúra középpontjában. Az ókori kultúrákban elsősorban a víz jelképezte a tisztaságot, az ártatlanságot. Ez tér vissza a keresztény motívumok használatakor is. A víz, mellyel Jézus Krisztust is megkeresztelték a Jordán folyóban, közel ugyanolyan összetételű volt, mint amellyel pár ezer kilométerrel nyugatra és több száz évvel korábban az egyiptomi kultúra a földet művelte, illetve ugyanilyen volt az a képzeletbeli tenger is, melyen a mitológiai hős, Odüsszeusz a szirénekkal találkozott. Poszeidón, avagy Neptunusz a hatalmas, a végelethatalan tengert képviselte. Érdekes, hogy az ókoriak

sem szárazföldként képzelték el a világ határát, hanem szűk tengerszorosként.

AZ ÉLETÜNK FÜGG TŐLE

Tudtad, hogy ugyanúgy, ahogy a talaj, a testünk is 70 százalékban vizet tartalmaz? Egy nap, életműködéseink során körülbelül két, két és fél liter vizet veszítünk, amit pótolnunk kell. Itt természetesen nem arra kell gondolnunk, hogy ehhez két és fél liter vizet kell mindennap meginnunk hiszen az étkezések során bekerülő folyadékok, levelek is megfelelnek erre a célra. Nemcsak testünk tartalmaz ugyanakkor ilyen nagy mennyiségű vizet, hanem

bolygónk, a Föld felszínének 71 százalékát is az éltető folyadék adja, az óceánok és tengerek, tavak és folyók formájában. Ebbe beletartoznak az édes és sós vizek is, melyeknek arányát tekintve a Föld hidroszférájának mindössze 2 százalékát alkotja az ember számára közvetlenül felhasználható édesvíz. Az adatoknak utánaszámolva, jogosan merül fel a kérdés: mit iszunk mi, és vajon meddig még?

A földi élet kezdete is a vízhez kötődik: az első élőlények az óceánok, tengerek mélyén születtek meg, és csak később merészkedtünk ki a szárazföldre. A NASA kutatói, mikor új bolygót fedeznek fel, vizet keresnek először

elsősorban. Kontinensünkön a szennyezések fele-fele arányban oszlanak meg az ipar, illetve a mezőgazdaság és a háztartások között. Lássuk csak, hogyan és mivel szennyezzük a tisztaság jelképét!

A vizek elmoskolódása csak részlegesen származik a közvetlen szennyezésekből. Gyakran a levegőt szennyező anyagok oldódnak a tengerekben, és arról se feledkezzünk meg, hogy számos esetben a szárazföldeken lerakott hulladékok is okozzák a tengerek szennyezettségét. Mikor a vizekbe káros anyagokat juttatunk, azok nem minden esetben fejtik ki káros hatásukat, sokszor csak feldúsulnak, és így lassítják például az óceánok öntisztuló képességét.

A közvetlen szennyezéseket is – a jobb áttekinthetőség érdekében – két csoportra osztjuk. Először foglalkozunk azokkal, amelyek a felszíni vizeket érintik! Ide tartozik az olaj-, a nehézfém- és a hőszennyezés. Az olajszennyezés esetében az első kép, mely valószínűleg eszünkbe jut, egy tengeren hanykolódó tankhajó, amely körül a vizet több km²-es területen olaj borítja be. Az ilyen katasztrófák azonban viszonylag ritkán következnek be, hála az egyre biztonságosabb olajszállításnak. A károsabb olajszennyezésre azonban jó példa, mikor már a biztonságban megérkezett tankhajókat az olaj kiszivattyúzása után tengervízzel mossák ki. Az évente így az óceánokba engedett olaj mennyisége megegyezik a Magyarországon bányászott évi kőolajmennyiséggel.

A nehézfém-szennyezések a háztartási szennyvízből, a vegyiparból és az ércbányászatból származó fémionokat jelentik, melyek a folyóvizekben feldúsulva a táplálékláncban (melynek mi állunk a tetején) jelentős, olykor visszafordíthatatlan változásokat okoznak.

A hőszennyezés során a gyárakban felhasznált hűtővizet még magas hőmérsékleten engedik vissza a folyókba, ami a vízfolyás hőháztartását befolyásolja, és ez súlyos következményekkel jár az élővilágra nézve. Már az is, ha csak pár fokkal változik a hőmérséklet az átlaghoz képest, jelentősen megváltoztathatja az olyan könnyen oldódó gázok oldhatóságát, mint például az oxigén.

A felszín alatti vizek szennyezői közé sorolhatjuk a különböző műtrágyákat, a rovarirtó szereket és a szennyvízzel a talajvizbe kerülő mosószereket. Ezek nagy mennyiségben tartalmaznak nitrogéntartalmú ionokat, illetve foszfátokat. Az NH₄⁺, a NO₃⁻ és a NO₂⁻ ionok az ivóvízbe kerülve akár csecsemőhalált is okozhatnak. A szervezetbe kerülő nitrátionok nitrátionokká

alakulnak, melyek akadályozzák, hogy az oxigén megfelelő módon a hemoglobinhoz kötődjön. A csecsemők szervezetében azonban még nem alakult ki teljesen az az enzim melynek hatására az oxidálódott hemoglobin visszaalakulna, ezért a magas nitráttartalmú ivóvíz fulladásos halállal vagy kék kórral járhat.

AZ ARAL-TÓ TRAGÉDIÁJA

Az Aral a világ negyedik legnagyobb tava volt, mára azonban víztérfogatának több mint 80 százalékát elvesztette, két kisebbre esett szét. Egyes helyeken 120 kilométerrel visszahúzódott, több tízezer négyzetkilométer tófenék került szárazra. Kiszáradása 1960 óta tart, mikor a Szovjetunió két rendkívül vízigényes haszonnövényt, gyapotot és rizst kezdett termesztetni a tó környéki félsivatagos területen. A terv sikerült, ám ehhez rengeteg vizet kellett elöntözni a tavat tápláló folyókból. Emiatt az Aral-tó környékén napjaink talán legsúlyosabb regionális környezeti katasztrófája alakult ki. Károsodott a tó és a folyótorkolatok élővilága, s tragikus társadalmi hatások jelentek meg. Az egyre gyakoribb és erősebb sós- és homokviharok miatt a világon az Aral-tó körzetében az egyik legmagasabb a halálos légúti megbetegedések aránya. A halászat megszűnése miatt százezer ember vesztette el munkáját, és tömeges kivándorlás indult meg. A tavat tápláló folyók vizében az alacsony vízállás miatt feldúsuló sók és növényvédők szerek ivóvízproblémákhoz s az emésztőszervi daganatos megbetegedések gyakoribbá válásához vezettek. A tó körzetébe messziről és drágán kell ivóvizet szállítani, a vízsükösség erőszakos konfliktusokkal fenyeget a térségben.

MIT TEHETSZ TE?

Apró változtatásokkal rengeteget segíthetsz a vízminőség javulásában, mert ha pazarolsz, te is hozzájárulsz a katasztrófához.

1. Takarékoskodj a vízzel! Ne folyasd feleslegesen a csapot. A csöpögő csapokat javítsd meg, fürdés helyett zuhanyozz, fogmosás és mosogatás közben zárd el a vizet.
2. Víztakarékos berendezéseket használj! Vonatkozik ez a vécéartálya, a mosógépre, a csapokra.
3. Igyekezz minél kevesebb vegyszert használni, így kevesebb veszélyes anyagot juttatsz a szennyvízbe.
4. Kertés házban gyűjtsd az esővizet, a növények is jobban szeretik.

a felszínen. Ebből is jól látszik, hogy az élet kialakulásának elsődleges feltétele, hogy biztosítva legyen a vízhez való hozzáférés. Mégis, minderről szinte elfeledkezünk azokban az esetekben, amikor például nyitva felejtjük a csapot fogmosás, a tízperces zuhany, vagy éppen a nyári, nappali növényöntözés közben (ami nemhogy a vízkészleteknek, de még a növényeknek sem használ).

A VÍZSZENYEZÉS EZER ARCA

Hallottál már róla, hogy évente több mint ötmillió ember hal meg az ivóvíz hiánya vagy szennyezettsége által okozott fertőzések és járványok következtében? Természetesen a vizek szennyezettségéről nem a hétköznapi emberek tehetnek

ELHATÁROZTAM, ALBÉRLETBE KÖLTÖZÖM

MIVEL A LAKÁSKERESÉS SZEZONJA A NYÁR MÁSODIK FELE, ILLETVE AZ ŐSZ ELEJE, EZÉRT MOST KÍVÁNUNK NÉHÁNY HASZNOS TANÁCSOT ADNI HÚ OLVASÓINKNAK. TANÉVKEZDÉS, ELŐZŐ ALBÉRLET, KOLLÉGIUM MEGUNÁSA, ÖNÁLLÓSÁG. BÁRMI IS LEGYEN AZ INDOK, HA (MÁSİK) ALBÉRLETBE SZERETNÉNK KÖLTÖZNI, AKKOR IGEN SOK TÉNYEZŐT KELL FIGYELEMBE VENNÜNK, KÖRÜLTEKINTŐEN KELL ELJÁRNUNK, HOGY FELELŐSÉGTELJES DÖNTÉST HOZHASSUNK.

Rabbit, Impulzus, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Kara Hallgatói Képviselőtestület lapja, Budapest

Tegyük fel, hogy kiválasztottuk a szimpatikus városrészt, környéket, ahonnan könnyedén megközelíthető az egyetem, a havi nagybevásárláshoz megfelelő „bolt”, és még talán a barátnak/barátnőnek is megfelelő, mi több, éjszakai busszal is maximum két átszállással megközelíthető. Aztán be kell lónunk az árkatóriát is, és máris lecsökkentettük a szóba jöhető lakások számát kb. kétszázra. Jön a véget nem érő telefonálgatás, e-mailezés és időpont-egyeztetés a tulajjal, esetleg az ingatlanközvetítővel.

MEGTEKINTÉS

Itt és ekkor kell meggyőződnünk róla, hogy nem fog két hónapon belül a fejünkre szakadni a plafon, nem gyulladnak ki a vezetékek a falban. Egyszeri alkalom, pótlási lehetőség nélkül. (Ha vettél már át szobát a Schönherzben, akkor tudod, hogy minden négyzetcentimétert alaposan át kell vizsgálni, hogy biztonsággal felelősséget vállalhass, és ne kelljen később a Neptunban „alfestés” tételt fizetned. Itt ez halmozottan igaz, ugyanis épp arra készülsz, hogy egy többmilliósi lakást „kérsz kölcsön”

alkalomadtán néhány éves használatra.) Amire és amit figyelniük kell egy ilyen szituációban – a teljesség igénye nélkül:

- Érdekes kulturált öltözetben megjelenni, szimpatikus értelmiségi benyomását kelteni.
- Lehetőség szerint vigyük magunkkal a hirdetés szövegét, hogy megbizonyosodhassunk arról, hogy amit irtak, az mennyire felel meg a valóságnak, éljünk a „hiszem, ha látom” szemlélettel.

- Nézzünk meg mindent a pincétől a padlásig – általában nem értik a „lakásmutogatók”, hogy miért szeretnénk, ezért készséggel segítenek.
- Földszinti lakások esetében a vízvezetéket a pincében a padló alatt vezetik a könnyebb alakíthatóság jegyében, így lehetőségünk nyílik azok állapotának felmérésére.
- A padlás vízslatása pedig a felső emeleten lévő lakások esetében igazán érdekes. Kereshetünk beázásra utaló nyomokat: esőgyűjtő lábosok, vizes padló, átázott tetőlecek, gyanús fóliadarabok a földre terítve.
- Vizsgáljuk meg a padlót, hajtassuk fel a szőnyeget mindenhol, nehogy rossz parkettát, betont vagy egyéb, nem várt dolgot rejtessen! A „strapabíró hajópadló” is előregszik, nem mindegy, hogy tavaly rakták le, vagy hatvan évvel ezelőtt.
- Minden nyílászárót próbáljunk ki, nézzük meg közelről!
- A falban futó vezetékek állapotáról a konnektorok és csatlakozók környékén tudunk tájékozódni. Ha alumíniumvezetékeket látunk mindenhol, kételkedjünk abban, hogy a múlt hónapban/évben/évtizedben cserélték ki újra.
- Ha a fal egy részén látványosan új tapéta vagy festés látszik, kérdezzünk rá! A felújítást általában nem 2-3 négyzetméteren végzik el. Beázást vagy egyéb dolgot rejthet.
- A konyhában, fürdőben kopogtassuk a csempéket szűrőpróbaszerűen!
- Tisztázzuk, hogy milyen felszerelés, bútor maradna a lakásban!
- Esetleg beszélhetünk a közös képviselővel, leendő szomszédainkkal is.
- Tájékozódjunk a környékről úgy, hogy néhány utcányi körben sétálgatunk! Milyen boltok vannak a környéken, vannak-e térfelügyelő kamerák stb.?
- Hogy biztosan tiszta lappal induljunk, természetesen először meg kell bizonyosodnunk róla, hogy semelyik szolgáltatónál nincs olyan tartozása a tulajnak, amit a későbbiekben a mi nyakunkba varrhat. Sajnos ezt nekünk személyesen kell megtennünk, esetenként a kiadóval is karöltve. (Ha lakást vásárlunk, akkor egy „minden számlát kiegyenlített” értelmű lappal együtt írhatjuk alá a szerződést 2008 eleje óta. Bérlet esetén nincs ilyen szerencsénk.)

BEKÖLTÖZÉS

Megint ugrunk kicsit az időben, feltesszük, hogy a lakás kulcsa a kezünkben van, cuccaink dobozokba rendezve, már az előszobában, már csak birtokba kellene venni az ominózus néhányszor tíz négyzetmétert. Valószínűleg már előttünk is lakott volt az ingatlan, ami az esetek nagyobb részében azt is jelenti, hogy valamennyire felszerelt, de mi a helyzet, ha mégsem? Mi mindent kell beszerezni, ha csaknem üres a lakás? (A bútorok többségére most nem térünk ki, ez általában alapfelszereltség.) Haladjunk sorban!

A konyhában mindenképpen szükségünk lesz – ha alapvetően önállósonni szeretnénk – mikrohullámú sütőre, kávéfőzőre, teafőzőre, hűtőre, esetleg valamilyen főzésre alkalmas eszközre (pl. rezsóra), különböző méretű edényekre, poharakra, evőeszközökre és várhatóan nem Herendi, de étkezésre. A fürdőbe – megint csak a felnőtté válás jegyében – érdemes beszerezni egy mosógépet. (Elég jó, használt, kishazánkban gyártott, de már automatának számító gépeket lehet szerezni olcsón. Lehet, hogy betonnal van kiöntve az alja a stabilitás jegyében, és centrifugálás közben komoly károkat tud okozni a fürdő berendezésében, de egynél többször nem érdemes kifordítani a qpás pólót sem, mondván, hogy az még tiszta.) Valamint ekkor rögtön eszünkbe jut, hogy a ruháinkat valahol szárítani, és valamin vasalni is kell. Értsd: szárító, vasaló és vasalódeszka is kell. Ha pedig már ennyire háziassak leszünk, hogy főzünk, mosunk, akkor bizony takarítani is kell, kerítsünk hát egy porszívót is.

A szobába is szereznünk kell néhány dolgot. Érdemes végiggondolni, hogy mi mindent és milyen körülmények közt szeretnénk majd itt csinálni. Tanulni, dolgozni, kikapcsolódni és aludni is. Az első dolgokhoz elengedhetetlen egy íróasztal, lámpával, kényelmes székkal. A kikapcsolódást – természetétől függően – végezhetjük TV-vel, rádióval, esetleg olvasással. Ezek kellékeit pedig bármelyik elektronikai szaküzletben beszerezhetjük. Ha pedig álomra hajtánánk fejünket, és olyan szerencsétlen helyzetben vagyunk, hogy nincs ágy a lakásban, akkor két lehetőségünk van. Az olcsóbbik az, hogy vagy egy egyszerű matracot veszünk (a biztonság kedvéért kétszemélyeset, ugye) vagy egy futott.

Ha több pénzünk van, akkor pedig tárt karokkal és kimeríthetetlen áru kínálattal várnak ránk a megfelelő bútorszaküzletek.

PISZKOS ANYAGIAK ÉS A SZERZŐDÉS

Fontos megemlítenünk, hogy szerződéskötéskor/beköltözéskor számításba kell vennünk azt is, hogy a lakástulajdonosok kauciót is kérnek. Ez egyfajta biztosíték számukra, és általában a havi bérleti díj duplája, amit kiköltözéskor visszakapsz, ha rendben hagyod a helyet (lásd korábbi neptunos példa). Ezen felül, minden hónapban számolnunk kell a következő tételekkel: bérleti díj, közös költség, víz-, gáz- és villanyszámla, csatorna-, takarítási és szemétdíj és természetesen az internet szolgáltatás díja. (Van ahol ezek közül néhányat magában foglal a közös költség.)

A szerződés beszerzésére is több lehetőségünk van. Ha valamilyen ingatlanközvetítő irodán keresztül szereztük az albérletet, akkor ők ragaszkodni fognak a sajátjukhoz. Amennyiben van lehetőségünk, összeállíthatunk egyet mi magunk is a netről levadásztott sablonok alapján, illetve bármelyik nyomtatványboltban is hozzájuthatunk ilyesmihez. Általában nem kell jogi végzettség ezek értelmezéséhez, nem annyira elvadultak, úgyhogy szánjunk rá elég időt, hogy alaposan áttanulmányozzuk, képbé legyünk olyan apróságokkal mint a kaució, a felmondási idő és a bérleti díj emelésének feltételei.

És már el is kezdődött az élet, akarom mondani AZ ÉLET. Olyan ez, mint amit otthon menedzsel anyu, csak kicsiben. A mindennapi betevőn túl mostantól szerepelnek a költségvetésünkben a számlák is, az önállóság és a fenemód nagy szabadság megtestesüléseként. Bevásárláskor szokásos listánk kiegészül olyan dolgokkal mint mosópor, öblítő, mosogatószivacs, ablaktisztító és egy csomag eledel a kedvenc degunknak.

Szóval plüssmacit a dobozba, pénztárcát nagyra nyitni, és máris költözhetünk albérletbe, jól!

KÉSZÍTS MAGADNAK RÁGCSÁLNIVALÓT

„MINEK ADJAK KI ÉRTE ENNYI PÉNZT, HA MEG TUDOM CSINÁLNI OTTHON, OLCSÓBBAN” – TÖRT FELSZÍNRE AZ ÉRDEKESNEK TÚNÓ FELTÉTELEZÉssel TARKÍTOTT GONDOLAT RÁGCSÁLNIVALÓ VÁSÁRLÁSA KÖZBEN. AZ ALAPFELVETÉST TETTEK, MAJD EGY DÉLUTÁNI SÜTÉS-FŐZÉS, VÉGÜL PEDIG EZ A CIKK KÖVETTE.

Takács Tamás, Szinapszis, a Semmelweis Egyetem hallgatóinak lapja, Budapest

Első lépésként kiválasztottuk a recepteket, főzőtársammal közösen úgy döntöttünk, hogy az elkészítendő tortillák mellé avokádókrémet és paradicsomos salsát tálalunk, és ha már úgys dül a mexikói hangulat, kukoricaleves kerül előételnek az asztalra. Az alapanyagok beszerzésére mindössze egy óra állt a rendelkezésre, ezért volt hatványozottan mellbevágó élmény, hogy nem, nem tartanak minden élelmiszerüzletben másik kontinensen őshonos cserepes fűszernövényt. A hiánycikknek számító adalékok azonban végül a kosárba kerültek, korianderzöldet egyszerűen a piacon, kukoricalisztet kis utánajárással ugyanott sikerült beszerezni.

A jó guacamolehoz az eatingwell.com honlap szerint négy dolog esszenciális. A felsorolás legelső helyén természetesen a fő alkotórész megfelelő érettségi állapota áll, azonban egyszerre öröm és bánat, hogy bár már szinte minden nagy áruházlánc zöldségespultjának közelében lehet találni avokádót, a fellelt példányok vagy faltörő kosznak is beillenek, vagy fel lehetne őket használni nemtetszésünk kinyilvánítására színházakban, tüntetéseken, annyira puhák. Főleg idő hiányában azonban a céljainknak megfelel az eggyel korábbi transzportból származó, némileg puha, de nem teljesen alakváltó gyümölcs – az „öregebb” avokádót

egyrészt könnyebb zöld héjából kikanalazni, pürésíteni, másrészt intenzívebb, olajosabb az ízvilága. Ha esetleg megfelelő példányt nem találunk, megvehetjük a kőkeménységűt is, érési folyamatát konyhai csomagolópapírba például banán vagy alma mellé helyezve könnyedén fel lehet gyorsítani. A sikeres bevásárlótúra után nem maradt más hátra, mint a szorgos munka; mosogatással együtt két órát vett igénybe a teljes főzési procedúra. És a végeredmény? Négyszázötven gramm házi tortilla nagy csészényi paradicsomos salsával és körülbelül négyszáz gramm guacamoléval, ezerhatszáz Forint ellenében. Nekünk megérte.

Dr. Balázs Géza

„Életem egyik legnagyobb élménye, közössége: a DUE”

A DUE EGYIK ALAPÍTÓATYJA, DR. BALÁZS GÉZA A MAI NAPIG NEM VETTE LE KEZÉT AZ EGYESÜLETRŐL ANNAK ELLENÉRE, HOGY JELENLEG ELSŐSORBAN NYELVÉSZETTEL, NÉPRAJZKUTATÁSSAL FOGLALKOZIK, EGYETEMEN TANÍT. Ő AZ, AKI A DUE NAGYKÖNYVÉNEK MINDEN OLDALÁT ISMERI, ÍGY NEM VOLT NEHÉZ SZÁMÁRA NOSZTALGIKUS HANGULATÚ KÉRDÉSEKRE VÁLASZOLNI.

„AMIKOR ELINDULTUNK, KÖZÖSSÉGET SZERETTEM VOLNA TEREMTENI” – ÍRTA A DUE ALMANACHBAN. MIT JELENTETT AKKOR A KÖZÖSSÉG FOGALMA ÉS MIT JELENT MOST?

Ugyanazt. Közösség nélkül nincs működő társadalom. Az 1980-as években nagy érdeklődést váltott ki Hankiss Elemér *Közösségek válsága és hiánya* című írása. A problémát akkor a szocializmus hibájának tekintettük. A rendszerváltásnál azután szabadon alakulhattak közösségek. És most azt tapasztalom, Tóth Árpádot idézve: „jaj, az út lélektől lélekig! Küldözzük a szem csüggedt sugarát, S köztünk a roppant, jeges úr lakik!” De én nem csüggedek. Adyval szólva: „S ha a Lehetetlen nem tudtuk lebírni, Volt egy szent szándékunk: gyönyörüket írni”. A közösségekért és persze a barátságokért naponta kell tenni valamit.

„AMIKOR ELINDULTUNK, TUDTAM, HOGY NEM LEHET ÖRÖKKÉ CSINÁLNI, IDŐBEN ÁT KELL ADNI” – OLVAHATJUK SZINTÉN AZ ALMANACHBAN. A 30 ÉV ALATT SOK EMBER MEGFORDULT A DUE-BAN, AZ EGYESÜLETET MÉG MINDIG SZEMMEL TARTÓ ALAPÍTÓK FELADATKÖRE IS MEGVÁLTOZOTT. HOGY ÉLTE/ÉLI MEG ÖN A GENERÁCIÓVÁLTÁST? CSORBÍTJA-E AZ IDŐ A DUE EREDETI ESZMEI KONCEPCIÓJÁT?

Az első tíz évben én vezettem a tábort, majd átadtam. Majd átadtam a csoportvezetést. Tudatosan figyeltük a bekapcsolódókat, az arra érdemeseknek igyekeztünk feladatot adni.

Fokozatosan egyre hátrább léptem. Örömmel tapasztalom, hogy mögöttem már legalább 5-6 „kis” generációnyi DUE-s van. Az pedig tény, hogy a média minden területén vannak tanítványaink. Szeretném, ha tanítványaim továbbvinnék az elképzeléseinket – nevezhetjük ezt eszmeiségnek is.

MILYEN VÁLTOZÁSON MENTEK KERESZTÜL A TÁBORI PRODUKTUMOK? MI BEFOLYÁSOLJA AZOK MINŐSÉGÉT? MELY TÁBORBAN ALKOTTAK OLYAT, AMI EMLÉKEZETES MARADT ÖNNEK?

Nagyon magasra tettük a mércét. Az első táborokban irodalmi lapok és rádióművészeti műsorok és valódi közszolgálati műsorok készültek. Sajnos, ahogy visszaszorul az értékközpontú média, úgy szorul vissza a táborokban az efféle munka, merthogy már nincs rá se minta, se szükség. De értelmiségiként nem mondhatok le a „kiművelt emberfőről”, a tudásról, a tudás által szereshető örömről. Azokat a tábori alkotásokat szeretem, amelyek közelebb hozzák az emberhez a másik embert (portréműsor), segítenek megérteni valamit a világból (szociográfikus írás), vagy diákjaink kreativitásukat mutatják (hangfantázia, képmontázs).

BIZONYÁRA NEM VOLT MINDEN FELHŐTLEN A TÁBOROKBAN. VOLT NAGYOBB BOTRÁNY VAGY ÖSSZETŰZÉS AZ ÉVEK SORÁN?

A táborok és a DUE szervezői, vezetői nagyon különböző habitusú emberek. Ezért nagyon sokszor volt köztünk nézeteltérés, vita. A legnagyobb tapasztalat számomra

az, hogy ezeken szinte mindig bölcsen fölül tudunk emelkedni. Társadalmi szinten is példamutatónak tartom azt, hogy a legkülönbözőbb beállítódású emberek egy közös célért önzetlenül együtt tudnak működni. Valamikor 2005 táján, az egyik táborban hajnali négykor fölébresztettek. Akkor valóban történt valami, amiről azt gondoltam, hogy ekkor véget ér a DUE. De a bölcsesség felülemelkedett a hisztérián.

VOLT OLYAN ÉV, MELYBEN A TÁBOR KÜLÖNLEGESEBB VOLT, KILÓGOTT A SORBÓL?

Köztudott rólam, hogy 1982-től az összes tábor helyét fel tudom sorolni. Valamiféle egyéni időszámítás ez. Hosszú ideig a tábortokat jelzőkkel láttam el: hangjátékok tábora, szerelmek tábora stb. Nagyon szeretem a lakiteleki, mezőberényi és balatonfenyvesi tábort. De, ahogy távolodom, már homályosodik az emlékezetem.

MELYEK A LEGÉSZREVEHETŐBB KÜLÖNBBSÉGEK AZ ELSŐ TÁBOROK ÉS AZ ELMÚLT PÁR ÉV TÁBORAI KÖZÖTT?

Technológiai, társadalmi, lélektani különbségek vannak. Ezek hatására újfajta társadalom és ember formálódik. Ezt a tábortok jellege, teljesítménye is mutatja. Szomorúan veszem tudomásul, hogy az elődeim és az általam fontosnak tartott értékek iránt (kutatás, olvasás, hagyománytiszteltetés, nemzeti kultúra, anyanyelv, valódi társadalmi együttműködés) csökken az érdeklődés. Szeretném, ha ezzel kapcsolatos gondolataim a DUE-sok körében is figyelmet keltene; hiszen az én életem egyik legnagyobb élménye, közössége: a DUE.

(Novák Henrietta)

GÉPI LÁTÁS SZABÓ ATTILA MÓDRA

KÓDOLTÁL MÁR ÉLETED SORÁN, CSAK ÚGY, BÁRMIT? ÉS A MALACOK VISELKEDÉSÉT? A DRÓNOD, AMIT JÓ ESÉLYEL EGÉSZEN JÓL TUDSZ IRÁNYÍTANI, MEG TUD KÜLÖNBÖZTETNI EGY MACSKÁT ÉS EGY KUTYÁT? ÉS EBBŐL TE TUDSZ STATISZTIKÁT KÉSZÍTENI? SZABÓ ATTILA AZ INFORMATIKA MAGASISKOLÁJÁT ŪZI 23 ÉVESEN.

Még ha Attila nem is emlékszik arra, hogy mikor tette meg az első lépést afelé, hogy informatikus legyen, természetesen az ő életéből sem maradhettek ki a számítógépes játékok. 7-8. osztályosként megírta az első programját, amire nevetve emlékszik vissza. Igaz, kevesen írnak Pascal nyelven kvízzjátékokat ilyen idősen. Ez a munkája indította el az útján, az olyan alapokat, mint az elágazás írás is ilyenkor sajátította el, illetve megismerkedett az algoritmusokkal. Jöttek az infószakkörök, majd gyakorlatok, majd fakultációk sora.

Attila számára fontos a kreativitás is, így nyelvészeti diákolimpián is részt vett, ahol különféle nyelvi-logikai feladatokat kellett megoldania. Ezek olyan jól mentek, hogy Manchesterbe, majd rá egy évre Pekingbe is kilátogatott. Ebben az életszakaszában már egészen világos volt, hogy informatikával fog foglalkozni, így a BME mérnökinformatika karát célozta meg, szoftverfejlesztői specializációval. Erre dobott Attila egy lapáttal, és németül hallgatta a tárgyai nagy részét, majd Erasmus program keretében külföldön is tanult. Ez az egy félév már igen meghatározó volt a fiatal informatikus számára, hiszen itt ismerkedett meg jobban az adatbányászattal, mesterséges intelligenciával. Hazatérve a neurális hálózatokkal (a biológiából már ismert neuronok inger- és adatátviteli képességének informatikai lemodellezésével)

is foglalkozott. Egészen annyit, hogy az Amsterdami Egyetem mesterséges intelligencia mesterképzésére is bekerült. Ekkor kezdett el foglalkozni a gépi látással.

„A gépi látásnak több része van, az informatika élettörténetéhez viszonyítva egészen régen foglalkoznak azzal, hogy hogyan lehet képeket feldolgozni, mindezt úgy, hogy a gép értse is, hogy mi van előtte, hogy mi a szemantikája egy képnek” – meséli Attila. Az MTA-SZTAKI-nál kezdett el azzal foglalkozni, hogy különféle drónoknak vagy robotpilótás járműveknek az „okosítása” hogyan történik.

„Az én feladatomban a kutatás volt, ami abból állt, hogy egy drónnak a vezérlését próbáltuk automatizálni, ehhez én és a konzulensem, csináltunk egy olyan programot, aminek az volt a célja, hogy a bejövő képeken osztályozza, hogy van-e rajta másik repülő, vagy nincs, és kell-e indikálni az elkerülést. Ugyanakkor, amire talán még büszke vagyok, hogy egy drónon nincs hely igazán videokártyának, tehát ezzel is elég kényen kellett küzdeni, de megoldódott.”

Ebből a munkából később szakdolgozat, majd Tudományos Diákköri Konferencia 2. helyezés lett. Attila ma abban a startupban, hol dolgozik, egy sertésteleprek fejleszt menedzsment szoftvert. És itt ér össze több tudományág. „Kamerát helyezünk el az egyik

kutricába, és egy AI segítségével egy új, fáradhatatlan „szemet” adunk a gazdának. Így tudjuk őt segíteni, hogy legyen még hatékonyabb az állattartás. A videó egy ember számára érthetőbb adathalmaz, mint egy gép számára. Az én feladatomban az, hogy készítsek követési adatokat, illetve azt szűröm ki, hogy éppen mit csinálnak az állatok. Ebből hozok létre egy adatbázist, amiből pedig már statisztikát is lehet készíteni.”

Attila arról is mesélt, hogy más cégeknél már nem csak állatokon, de embereken is próbálták már az AI-követést. Bár ez felvet morális és etikai problémákat, az viszont biztos, hogy az AI-val rengeteg kellemetlen munkát ki lehet váltani. Attila vallja, hogy ezek a technológiák nem elvenni, inkább hozzáadni fognak a társadalmunk működéséhez, hiszen a jelenlegi technikai berendezések még jó ideig képtelenek lesznek a nem mechanikus munkák elvégzésére. Az olyan munkákra pedig pláne nem lesznek alkalmasak, amikhez szociális készség kell, vagy absztrakt gondolkodás.

(Kobl Adrienn)

APPOK BÜVÖLETÉBEN: MOTIVÁL ÉS FEJLESZT A FIATAL INFORMATIKUS

SOKAN DOLGOZNAK SULI MELLETT – VALAKI RÁKÉNYSZERŰ, MÁR CSAK A SZABADIDEJÉT TÖLTI KI VELE. RENGETEG VAN, MÉGIS NEHEZEN TALÁLOD MEG SOKSZOR AZT, AMIT A LEGSZÍVESEBBEN CSINÁLNÁL. BELEGONDOLTÁL MÁR ABBA, HOGY HÁNY HONLAPOT KELL FELLAPOZNOD, HÁNY LISTÁT KELL ÁTBÖNGÉSZNED, MIRE MEGTALÁLOD A HOZZÁ LEGJOBBAN ILLÓ ÁLLÁST? A MINDÖSSZE 21 ÉVES, ÉPPEEN PASSZÍV EGYETEMI ÉVÉT TÖLTŐ VINCZE BALÁZS ÉS BARÁTJA TESZTELÉS FÁZISBAN LÉVŐ ALKALMAZÁSA TALÁN MOST SEGÍTHET AZ ÁLLÁSKERESÉSBEN.

Teljesen átlagos, velem egykorú srác ül velem szemben egy budai pláza kávézójában. Épp ég a keze alatt a munka, a billentyűzetet rettentően gyorsan üti, figyeli a laptop képernyőjét. Laikus is megmondja róla, hogy techguru vagy informatikus. Még hozzá olyan informatikus, aki ad-hoc, autodidakta módon tanult meg profi szinten appikációkat fejleszteni és programozni. Az egyik legjelentősebb munkája egy olyan app, ami segít a fiataloknak abban, hogy diákmunkát találjanak.

„Évekkel ezelőtt én is szerettem volna diákmunkát vállalni. Nagyon felbosszantott, hogy nincs egy gyűjtőhelye a munkáknak, sőt, van olyan iskolaszövetkezet, ahová még mindig személyesen kell bemenni, hogy valamit ajánljanak neked” – kezdi el a fiatal informatikus, aki jelenleg egy kisebb megszakítással Amszterdamban tanul, és csak ösztől tér vissza a holland fővárosba. És hogy miért kezdtek bele? Egyszerű stratégia: „2019-ben ez már nem szint. Láttunk itt egy piaci rést, ezért kifejlesztettük a Csakdiák nevű alkalmazást. Ez egy térképes álláskereső, megkönnyíti a diákmunkákra való jelentkezést. A HR szakmában dolgozó barátom ötlete volt mindez, én elsősorban a fejlesztésért vagyok felelős.”

Balázs természetesen nekem is megmutatta a csakdiak.hu-t és a hozzá tartozó applikációt. Balázs azt tartotta szem előtt, hogy az app legyen korszerű, egyszerű és könnyen kezelhető. „Amikor regisztrálsz, csak egyszerű kell a profiladatokat kitölteni, ami felér egy önéletrajzzal. Például azt is megadhatod, hogy a hét milyen időszakában érsz rá.”

További jó hír, hogy a térképen megnézheted, a munkavégzés helyszínét, amire jelentkezel, milyen messze van tőled, de ha bonyolultnak tartod az utcák és terek közti virtuális ujszlamozást, listanézetre is átválthatsz, és az érdeklődésednek megfelelően szűrhetisz is.

„A telefon belső rendszerével össze van kötve az alkalmazás, így dokumentumként önéletrajzot, a galériából szelfit küldhetünk magunkról a munkáltatónak” – árult el további érdekességeket beszélgetőpartnerem. Azt mondja, szerinte előnyös, hogy ő fejlesztette ezt az alkalmazást 20-21 évesen, hiszen jobban belelát a diákok mindennapi életébe és szükségleteibe, mint egy idősebb informatikus.

Balásznak egyébként már van referenciája a szakmában. Egyik korábbi alkalmazásával szerepelt az RTL Klub „Cápák között”

című műsorában. A Bulika nevű alkalmazás megmutatja, hol várhatóak a legnagyobb csapatások aznap este a fővárosban. Biztosan te is találkoztál már azzal a sztereotípiával, miszerint egy informatikus egész nap csak a kutyúket búvóli, és egy sötét szobában éli le az életét. Nos, Balázs találkozott már ilyen kollégákkal, és közvetve nekik is szeretne üzenni valamit a partizós appjával.

„A legfontosabbak a kapcsolatok. Nem elég, hogy kifejlesztünk valamit, oda kell menni az emberekhez, és meggyőzni őket. Mi amúgy is sokat járunk bulizni, a szervezők mindig ott vannak. Megismerkedtünk, megittunk valamit velük, és egyből kedvük támadt felrakni a bulijukat az alkalmazásunkba” – mesélte az ifjú informatikus.

(Lami Krisztofer)

MIT CSINÁL EGY SZUPERBAKTÉRIUM?

ARI ESZTER 2016 ÓTA TAGJA PAPP BALÁZS KUTATÓCSOPORTJÁNAK AZ AKADÉMIA SZEGEDI BIOLÓGIAI KUTATÓKÖZPONTJÁBAN. BIOINFORMATIKUSKÉNT KUTATÓTÁRSAIVAL ARRÁ KERESI A VÁLASZT, HOGYAN ALAKULNAK KI A SZUPERBAKTÉRIUMOK. DE MI AZ A SZUPERBAKTÉRIUM, ÉS MIT CSINÁL EGY BIOINFORMATIKUS? A TUDÓS CSAJOK ROVATÁBÓL MOST KIDERÜL.

MILYEN PROJEKTEN DOLGOZOL JELENLEG?

A mostani kutatás arról szól, hogy az antibiotikum rezisztencia gének és a virulenciát okozó faktorok (amik a baktériumokban előidézik, hogy meg tudják betegíteni az embert), hogyan terjednek a különböző baktériumok között. Ezt én bioinformatikai szemszögből fogom vizsgálni több ezer bakteriális genom (örökítő anyag) feldolgozásával. A kollégáim pedig a laborban fogják mérni a rezisztencia és virulencia gének terjedését különböző módszerekkel, például infektációs modelleken, vagyis egereken, rovarok lárváján.

MI A SZEREPE BIOINFORMATIKÁNAK A KUTATÁSBAN?

Főként adatelemzés. Mivel már több tízezer baktériumnak a genetikai anyaga elérhető online, inkább ezen adatok feldolgozására koncentrálok. Ki fogom számolni a baktérium fajok és génjeik evolúciós távolságát, hogy meg tudjam határozni a baktériumok közt átadott géneket.

MI A CÉLJA?

A távlati cél, hogy rá tudjunk mutatni olyan baktériumokra, amelyek potenciális szuperbaktériumok, vagyis, hogy patogének (megbetegítésre képesek), és mellette multidrog rezisztensek, vagyis olyan baktériumok, amikre többféle antibiotikum sem hat. Ezeket a genomokat vizsgálva előre meg lehet mondani, hogy mely

baktériumok válhatnak szuperbaktériummá, nem csak miután megbetegítettek valakit. Javaslatokat is lehet tenni, hogy milyen antibiotikum lenne hatásos ellenük. A másik cél, hogy felmérjük a helyzetet, mert ezidáig nem készült átfogó vizsgálat ebben a témában. Ezt a géncsere hálózatot más kutatók is használhatják a jövőben, például antibiotikum tervezéshez.

MIVEL TELIK EGY HÉTKÖZNAPOD A MUNKÁD SORÁN?

Áprilisban kezdtem el ismét dolgozni, mert szülősi szabadságon voltam. Előtte az ELTE-n dolgoztam oktatóként, bioinformatikát tanítottam, és mellette otthonról vagy az irodámból végeztem ezeket az elemzéseket, programozásokat, mivel nem kell hozzá labor. Most jellemzően otthonról dolgozom.

HOGY KÖTÖTTÉL KI A BIOINFORMATIKA MELLETT? MI VONZOTT BENNE?

Amikor egyetemista voltam, nemigen létezett még a bioinformatika. A biológián belül először a fajok sokfélesége és ezek rendszere, vagyis az állatrendszertan vonzott. Tetszett, hogy rendszerezi az ismereteinket. Ehhez a rendszerbe foglaláshoz akkoriban kezdett elterjedni, hogy a DNS alapján számítják ki a különböző élőlények rokonsági viszonyait, tehát törzsfákat hoznak létre. Ebben a témában kezdtem el szakdolgozni, majd PhD-zni, és ehhez elengedhetetlenül kapcsolódott, hogy az ember nem csak

olyan szoftvereket használ, amit egérrel kell nyomkodni. Így jött, hogy jó lenne programozni meg parancssorban dolgozni, amit már igazából lehet bioinformatikának is nevezni. A továbbiakban pedig a bioinformatikához kapcsolódó kurzusokon vettem részt itthon és külföldön.

MIÉRT TARTOD FONTOSNAK A BIOINFORMATIKÁT?

A biológiában átálltak arra, hogy rengeteg adatot generáljanak. Magyarországon még nem terjedt el nagyon, de Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban szokás, hogy megszekvenálják a kórházba érkező betegek saját genomját, vagy annak a kórokozónak a genomját, ami megbetegítette őket; és mindez több gigabájt adatot eredményez, amit fel kell dolgoznia valakiknek, amire van egy rutinszerű eljárás, ennek kidolgozásához például bioinformatikusok kellenek. De ez a kutatásban nem ilyen egyszerű, minden feladat más-más megoldást igényel. Úgyhogy egyre nagyobb kereslet mutatkozik a bioinformatikusok iránt.

(Bihari Bernadett Luca)

SCI-FI RAJONGÓBÓL TUDÓS

GONDOLKODTÁL MÁR AZON, HOGY EGYSZER A FÖLD MÁR NEM LESZ ELÉG NAGY? VAGY, HOGY ELFOGY AZ EGYIK NÉLKÜLÖZHETETLEN NYERSANYAG, ÉS VALAMI ÚJ UTÁN KELL NÉZNÜNK? CSÁSZÁR ANNA, KÉT SCI-FI KÖZÖTT EZEN IS GONDOLKODOTT, EZÉRT VÁLASZTOTTA A CSILLAGÁSZATOT, MINT SZAKMÁT. ANNA JELENLEG AZ ELTE FIZIKA DOKTORI ISKOLA PHD HALLGATÓJA, DE EMELLETT MÁR TANÍT ÉS KUTATÓI MUNKÁT IS VÉGEZ. INTERJÚNKBAN JELENLEGI KUTATÁSÁRÓL MESÉL, ILLETVE ARRÓL, HOGY MIÉRT ÉRDEMES CSILLAGÁSZATTAL FOGLALKOZNI.

MÁR GYEREKKÉNT IS TUZTAD, HOGY A TUDOMÁNNYAL SZERETNÉL FOGLALKOZNI?

Nem, fogalmam sem volt arról, hogy mivel akarok foglalkozni. A magolás soha nem volt az erősségem, ezért abban biztos voltam, hogy olyan irányba szeretnék tovább menni, ahol nem a lexikális tudás a fontos, hanem az összefüggések megértése.

MIVEL FOGLALKOZOL MOSTANSÁG?

A kutatásom témája a bolygók keletkezése, ezen belül pedig fiatal csillagok közötti gázkorongok fejlődésének a modellezésével foglalkozom. Ezekből a gázkorongokból alakulnak ki később a bolygók a csillagok körül.

MILYEN UTAT KELL VALAKINEK BEJÁRNIA AHHOZ, HOGY VALAKI AZZAL FOGLALKOZHASSON, AMIVEL TE?

Ha valaki csillagászáttal szeretne foglalkozni, akkor erre tudomásom szerint két helyen van lehetőség: Budapesten, az ELTE-n illetve a Szegedi Tudományegyetemen. Én az ELTE-re jártam, itt először fizikából vagy földtudomány alapképzésből kell diplomát szerezni, majd a csillagász mesterképzés és a doktori iskola a következő lépés.

MIÉRT VÁLASZTOTTAD EZT AZ UTAT? MI KELTETTE FEL AZ ÉRDEKLŐDÉSEDET A TÉMA IRÁNT?

Nagy science-fiction rajongó vagyok, és éppen ezért szerettem volna minél többet megtudni a fekete lyukakról, a bolygókról, a Földön kívüli életről, ezért végül fizika szakra jelentkeztem és szerencsére tényleg sokat tanultunk ott ezekről a témákról.

MIÉRT TARTOD FONTOSNAK EZT A SZAKTERÜLETET?

Elég valószínűnek tartom azt, hogy az emberiség ki fogja nőni a Földet valamikor, és egyre inkább a világűr felé fogunk fordulni, és ahhoz, hogy ne csak ilyen szűrőpróbaszerűen induljunk el és keressünk élhető bolygórendszereket a világban, nagyon fontos megértenünk, hogy bizonyos csillagok körül milyen bolygókat várunk. Így akár célzottan is kereshetünk olyan rendszereket, ahol például egy adott nyersanyag a rendelkezésünkre áll. Ezenkívül az is motiváló, hogy soha nem tudhatjuk, hogy mikor bukkanunk egy elképesztő felfedezésre.

HOGYAN TELNEK A MINDENNAPJAID A LABORBAN?

Az időm nagy részében programokat írok, majd a lefutott eredményeket elemzem

és dokumentálom. Jelenleg modellezéssel dolgozom, ami úgy néz ki, hogy lépésről lépésre rakunk össze egy nagyobb programot és minden egyes lépésnél ellenőrzést végzünk, hogy működik-e a kód. Így vizsgáljuk, hogy a már korábban említett gázkorongok hogyan fejlődnek.

MILYEN EREDMÉNYEKET ÉRTETEK EL EDDIG?

Az egyik eredményünk az volt mostanában, hogy sikerült az alátámasztanunk az egyik csillagnál, hogy a központi csillagból jövő nagy energiájú sugárzás hatására rés nyílik a korongban, mert ennek a sugárzásnak a hatása az, hogy a gáz elszökik a rendszerből. Ez az egyik modellünkben szépen kimutatható volt.

KINEK AJÁNLOD EZT A SZAKTERÜLETET?

Annak ajánlanám, aki nem riad vissza a logikus gondolkodástól, nagyon sokat kell agyalni, számolni gondolkodni, következtetéseket levonni, és azoknak, akiket nem riaszt vissza ez a nagyon hosszú képzési idő, hiszen 9 évről beszélünk összesen.

(Vadász Viola)

LÓCI: NEM TÁNCOLSZ JOBBAN, MINT ÉN!

CSORBA LÓRÁNT, AZ IDÉN 5 ÉVES LÓCI JÁTSZIK ZENEKAR ALAPÍTÓ FRONTEMBERÉ, BASSZUSGITÁROSA ÉS ÉNEKESE KALAUZOL EL MINKET KARRIERÉBEN. A GIMNÁZIUMI AMATŐR ZENEKAROKTÓL A HÁZIBULIKBAN GITÁROZGATÓ SRÁC TÖRTÉNETÉN ÁT JUTUNK EL A SZIGET FESZTIVÁL NAGYSZÍNPADÁIG.

ÉDESAPÁD IS ZENÉLT, MUZSIKUS CSALÁDBÓL SZÁRMAZOL. Ő INSPIRÁLT ARRÁ, HOGY TE IS ERRE A PÁLYÁRA LÉPJ?

Az első közvetlen találkozásom a zenével akkor történt, mikor édesapám felrakott a színpadra miközben játszottak. Én annyit tudtam produkálni, hogy elsírtam magam. Nem erőltette a dolgot, viszont mindenben támogatott, a saját belső ösztönömből kezdtem el gitározgatni, autodidakta módon tanultam.

Édesanyámmal karöltve ők a legnagyobb rajongóim. Ha tudnak, eljönnek a koncertjeimre, ha kérem, kritikát alkotnak.

KORÁBBAN ESKÜVŐKÖN IS ZENÉLTÉL. A KONCERTEZÉS VAGY EZ A VILÁG AZ IZGALMASABB? MIÉRT?

Saját zenét játszani nyilván sokkal jobb, mint más emberek slágereit. Egy előadóművész lehet alkotó is. Én észrevettem magamon, hogy nagyon szeretem szórakoztatni az embereket, örülnök, ha attól, amit csinálók, jobb kedvük, jobb napjuk lesz, de amikor nem volt saját zenekarom, akkor is folyamatosan írtam a dalokat, akár ideiglenesen a fióknak is.

Egyébként nem tartom kinosnak az esküvőkön való zenélést, sőt, kifejezetten jó bennük, hogy mindig megvendégszolgálnak. Ez mondjuk hátrány is, 8 kilót szedtem fel emiatt egyik nyáron, és egy rémálom volt leadni...

EGY KORÁBBI INTERJÚBAN MESÉLTÉL A SINGER-SONGWRITER, EGYSZÁLGITÁROS KULTUSZRÓL. TE IS KÉPVISELTED, VAGY KEZDETEKTŐL ZENEKARRAL EGYÜTT TERVEZTÉL ZENÉLNİ?

A modern dalt, mint műfajt egyértelműen a Beatles alkotta meg, aminek az ismerete szerintem a zenei alapműveltséghez tartozik. John Lennonék a saját gondolataikat énekelték meg, és ez meg is látszott. Én is hasonló típus voltam egész életemben. Ha boldog voltam, írtam egy dalt, ha rossz kedvem volt, akkor is leültem akkordokat, dallamokat próbálgatni. Hajtott valami kiolthatatlan

vágy, önterápiának használtam a zenét. De ezen túl mindig is kerestem a lehetőséget a dalok bemutatására, én voltam az olykor idegesítő srác, aki általában elővette a gitárját a házibulikon, és játszott egy kicsit.

MI VOLT A KEZDETI CÉLOTOK, MIKOR MEGALAPÍTOTTÁTOK A LÓCI JÁTSZIK ZENEKART?

Jó lenne megtalálni a régi naplómát és elolvasni, mit gondoltam akkor, már nem emlékszem... De egy videóban, melyet a Ki Mit Tube zenei vetélkedőn készítettek rólam, ezt mondtam a Szociálisan érzékeny dal kapcsán: „Ha már csak ezt az egy dalt sikerült adni a közönségnek, én már boldog vagyok. Valószínű én egész életemben egyetlen slágert akartam megírni.” Meghökkenő, hogy amikor a Nem táncolsz jobban, mint én című dalunk befutott, volt bennem egy üresség érzés. Lovasisan fogalmazva azt éreztem, hogy én is „idáig tudom a történetet.”

És nem tudom, hogyan tovább. Az legyen a cél, hogy írjunk még 400 rádióslágert és

legyünk híresebbek, vagy csináljunk olyan zenét, amiben hiszünk, de lehet, hogy senkit nem érdekel? Egyik sem vonz teljesen.

NEM A LÓCI JÁTSZIK AZ ELSŐ ÉS EGYETLEN ZENEKAROD. MESÉLJ A TÖBBI ZENEI PROJEKTEDRŐL IS.

A Lóci játszik prioritást élvező a többi zenekarral szemben, viszont természetesen másokkal is szeretek zenélni, dalokat írni, együtt dolgozni.

Egy ilyen személy például Reisz Gábor, akivel az egyetlen ismerkedtem meg. Ő a rendezője a VAN valami furcsa és megmagyarázhatatlan című filmnek. Azt mondta, van néhány daloszlány és ötlet, amiket össze kéne gyúrni az egyszálgitáros stílusomban. Ekkor alakult meg a VAN filmzenekar, akikkel a DUE Nagy Magyar Filmtesztjének döntőjén is felléptünk az Akváriumban. Reisz Gábor másik filmjéhez, a Rossz versekhez is a VAN zenekarral szereztünk zenét.

Tizenhat éves koromban a Műszaki hiba nyújtott betekintést a zenész életmódba,

turnézásba. Viszonylag menő zenekarnak számítottunk akkoriban, zenéltünk többek között a Hiperkarmával és a Bikinivel. Az első igazi „saját bandát” a Grand Hotel Budapestet nagyon komolyan vettük, de sajnos négy év után ez is befuccsolt. Itt jött az esküvőzés, hogy tudjak tovább zenélni, és végül záltal megismertem a Lóci játszik zenekar jelenlegi tagjait. Persze voltak gyengébb próbálkozásaink is: 13 évesen csöppentem bele az első rock zenekaromba, aminek több neve volt, mint koncertje.

A Lóci játsziknál nem okozott nagyobb gondot a döntés. Megkérdezték, hogy ki játszik, rávágtam, hogy Lóci. Nincs nagy misztikum mögötte. De így legalább ha a jövőben gamer karrierbe fogok, meglesz a YouTube-csatornám neve is egyből. Ja, amúgy bakancslistás, hogy egy koncertemen meglepetésből csak annyi történjen, hogy kiülök a színpad közepére és két órát fízárok egy playstation-ön.

CSAK ÉS KIZÁRÓLAG MAGYAR NYELVŰ DALAITOK VANNAK. MI ENNEK AZ OKA? A JÖVŐBEN TERVEZTEK MÁS NYELVŰ DALOKAT IS ÍRNI?

Magyar az anyanyelvem, azon tudom magam jól kifejezni. Angolból bár felsőfokon beszélek, így is szűk a készletem, mindig azt érezném, hogy én ezt sokkal jobban el tudnám mondani magyarul.

2017-ben, a Nagy-Szín-Pad tehetségmutató nyerteseiként kaptuk a lehetőséget, hogy fellépjünk a Volt, a Strand, a Sziget fesztiválokon. Nem tudtam, hogyan fog majd reagálni a Sziget 80%-ban külföldi közönsége. Le kéne fordítanom az összes számom angolra?

Ehelyett próbáltam viccesen megoldani a helyzetet. „Sziasztok külföldiek, a dallamot halljátok, a szövegről képzeljétek el, hogy ez a legjobb, amit valaha hallottatok!” – ezzel

a felkiáltással kezdtem a koncertet. Majd minden dalt angol nyelven is bemutattam. Például mikor kijelentettem, hogy „this is about love”, a tömeg harsogta, hogy „yeeeah, love”. Örültem a sikernek!

MELY KÜLFÖLDI ÉS HAZAI ZENEKAROK INSPIRÁLNAK LEGINKÁBB?

A Beatles a biblia, ismerete nélkül nem lehet mozogni a könnyű zenében. Manapság friss kedvenceket is fedezek fel, például kis skót funkbandákat. Kurrens külföldi popkedvenceim közé tartozik MØ és Bruno Mars.

Magyarok közül a Hiperkarma, az LGT, Hajós András volt zenekara az Emil!RuleZ, de a pályatársak közül ott az Elefánt, a Konyha, az Esti Kornél, az aurevoir, akik mind nagyon jók, és még sorolhatnám. A Margaret Islanddel együtt is dolgoztunk, a Quimby pedig ott próbál, ahol mi stúdiózunk, ők is megkerülhetetlenek számomra.

MELYIK SIKERRE VAGY A LEGBÜSZKÉBB?

A kedvencem a Nagy-Szín-Pad: azért tettünk a legtöbbet. Nagyon kitaláltunk valamit, nagyon jó pillanatában érte a zenekart a felkérés, és sikerült végig vinni a tervet.

A VAN VALAMI FURCSA ÉS MEGMAGYARÁZHATATLAN CÍMŰ FILMBEN KIS IDEIG SZEREPLŐKÉNT IS MEGJELENSZ. HOGY TETSZIK A SZÍNÉSZ SZAKMA?

A VAN-ban egy Portugál srácot játszom, akinek az egyetlen mondatát is kivágták. Akárhogy is, a színészetben nagyon rossz vagyok. Például a plakát című klip nézése közben szinte hallani lehet a színészi utasítást: Lóci, nézz!

AZ IRODALMI JELEN BEVÁLOGATTA A TÍZ LEGIRODALMIBB DALSZÖVEGŰ SZÁM KÖZÉ A SZEDER-SZABÓ KRISZTINÁVAL DUETT BEN ÉNEKELT SZOCIÁLISAN ÉRZÉKENY DALT. HOGY SZÜLETETT EZ A DALSZÖVEG?

Otthon az íróasztalom le volt terítve papírral, arra jegyzeteltem mindent. Azt nézegetve észrevettem, hogy régen egy csomó dalszöveget írtam rá, összeválasztam minden oldalról egy kicsit. Figyeltem, hogy a szüleim generációja hogyan viselkedik egymással, hogy az akkori 30-as, akár gyermeket nevelő párok hogyan gondolkodtak, bántak egymással. Belehelyezkedtem a fejükbe, megfigyeltem, majd ezt mind összefoglaltam egy szociálisan érzékeny dalban.

MILYEN VÉGZETTSÉGED VAN? MI LETTÉL VOLNA, HA NEM ZENÉSZ?

Bölcsész a végzettségem, filmelmélet-filmtörténet szakos, valamint portugál nyelv és irodalom szakos, tanárképes okleveles bölcsész vagyok, jártam is gyakorlatokra, hospitáltam.

A pedagógia azért tetszik, mert én nagyon hiszek a fejlődő generációban. Nem az a művész vagyok, aki félti a saját kis tortáját, szerintem minden új generáció azért jön létre, hogy megdöntse az előzőt. Ha találnak közös hangot, fantasztikus dolgok jöhetnek létre. Épp ezért, ha megkeresnek, hogy mondjak véleményt, mindig becsületesen meghallgatom a munkákat. Diákrendezvényekre is szívesebben megyek, mint céges bulikra.

HOGY SZÜLETIK MEG EGY DAL? MEKKORA RÉSZT VESZEL KI TE A MUNKÁBÓL?

Minden dal alapját és a szövegét én írom. Megszületik egy gitáron egy dal, vagy ritkábban csak egy-egy ötlet. Azt beviszem a próbaterembe és megmutatom a srácoknak. A most készülő harmadik lemeznél kicsit más volt a helyzet, elmentem Németországba egy alkotói táborba 10 napra dalt írni. Nem tudtam kivinni a gitárom, így egy gitalelét vittem kézipoggyászként. A dalokat, amiket írtam, így át kellett transzponálni az ember saját hangszerére, izgalmas hangzások alakultak ez által.

MILYEN PROJEKTEKEN DOLGOZTOK MOST?

Tavaly nyáron kezdtük el a 3. lemezt, folyamatosan készülnek a dalok. Lemezbemutató koncert decemberben lesz, de már májusban kijön róla az egyik kedvencem, a Panelparadicsom című számunk. Új kihívás lesz Orosz Dénes, a Poligamy és a Coming out rendezője új vígjátékának zenéjén dolgozni, társszerzőként. Örülök, hogy a VAN és a Rossz versek után még egy magyar nagyjátékfilmnek én készíthetem a zenéjét.

JOBBAN TÁNCOLSZ, MINT ÉN?

A következő koncerten összemérhetjük a tudásunkat, de szerintem nem táncolsz jobban, mint én! *(nevet)*

(Simonyai Lujza)

BOSZNIÁBAN JÁRTAM!

AVAGY SZUBJEKTÍV ÉLMÉNYBESZÁMOLÓ EGY BALKÁNI ÉKSZERDÖBOZRÓL

KÉTSÉGTELEN, HOGY ÉLÜNK-HALUNK AZ OLASZ PIZZÁÉRT ÉS MINDENÜNK A HORVÁT TENGERPART, HA PEDIG VÁROSNÉZÉS, AKKOR BIZONYÁRA LONDON ÉS PÁRIZS A BEFUTÓ. UGYANAKKOR NEM LENNE SZABAD ELFELEJTENÜNK, HOGY A MESÉS BALKÁN-FÉLSZIGET IS LEGALÁBB ANNYI FELFEDEZNIVALÓT TARTOGAT. SZOKATLAN ÉS ISMERETLEN TERÜLET EZ, AMI TALÁN SOKAKAT MEGIJESZTHET – FŐLEG AZOK ALAPJÁN, AMIKET A HÍREKBE HALLUNK. DE AMERRE ÉN JÁRTAM, OTT NEM VOLT MITŐL FÉLNI, CSAK ÉLVEZNI KELLETT A CSODAVILÁGOT, AMIBE CSÖPPENTEM!

A hegyek ölelésében fekvő Szarajevó igazi csemege a történelem kedvelőinek. Az egész főváros hangulatára a sokszínűség a legmegfelelőbb szó; ugyanis szerbek, bosnyákok és horvátok egyaránt lakják. Isztambul kicsiny másának is nevezhető, hiszen az oszmán megszállás időszaka nem múlt el nyomtalanul. Törökös stílusú házak, illetve mecsetek szinte az összes utcában megtalálhatóak, és minden sarkon akad egy-egy minaret, amely tetejéből a müezzín imára hívó éneke hallatszik naponta többször is. (A nap folyamán először hajnali 5 órakor. Fantasztikus ébresztés a tudatlan turistáknak.) A minaretekbe van lehetőség felmenni, és érdemes is, mert a kilátás valami pazar – bár a klausztrófóbiásoknak biztosan nem lesz kedvenc helyük a szűk csigalépcső,

de a látványért megéri. A mecsetek és minaretek mellett legalább ugyanannyi katolikus templom található Szarajevóban, az zsinagógák is akadnak. Ez elsőre furcsának tűnhet, de a világvallások egyvelege nem okoz számottevő konfliktust, viszonylag békében megvannak egymás mellett, csakúgy, mint a fekete kendőbe burkolózó nők és a vasalt hajú combszímások.

A város, és maga Bosznia egyébként pénztárcabarát úticél, és ideális azoknak, akik nem szeretnék egy fél vagyont a nyaralásukra költeni. A nyugati nyaralóhelyeknél egyértelműen olcsóbb itt minden, szinte még a magyar áraknál is. Boszniában konvertibilis márkával lehet fizetni, illet Magyarországon elég kevés

helyen váltanak. Szarajevóban csak a nagyobb üzletekben lehet kártyával fizetni, viszont eurót a legtöbb helyen elfogadnak.

Aki egy kicsit is odafigyel(t) a törtiőrakon, azok számára bizonyára nem idegen a szarajevói merénylet: a gyilkosság, ami 1914-ben kirobbantotta az első világháborút és véres pecsétet nyomott Európa térképére. A merénylet helyszíne a bosnyák főváros Bosznia folyóján átívelő Latin-híd, ahol csupán egy apró, jelentéktelen emlékmű utal a százöt évvel ezelőtti tragédiára. A város arculatát azonban nem ez, hanem a délszláv háború formálta azzá, ami. Az 1992-től 1995-ig, a volt jugoszláv tagköztársaságok között (Szerbia, Horvátország, Bosznia) zajló véres polgárháború közel százezer áldozat életébe került. Szétlőtt lakóházak, golyónyomok és lyukak sok-sok épületen őrzik az embertelen pusztítás emlékét, és feltűnően sok az egy négyzetméterre eső temetők száma. Felemás érzés ezt testközelből látni.

Szarajevó piacain és az utcai árusoknál friss és zamatos gyümölcsök kaphatók, mi többször is vásároltunk frissen préselt, hűtött gránátalmalét, ami jól jött a nyári melegben, és az íze is isteni volt. Hogy valami negatívumot is említsek, a városi levegő elég szürke és szmogos, annak ellenére, hogy nem nevezném Szarajevót a szó szoros értelmében világvárosnak, és nincs dugig tömve szelfibottal hadonászó turistacsoportokkal sem. A szemét elszállításában is van hová fejlődniük, de ez nem csak a fővárosra jellemző probléma. Ami a legelkeserítőbb, az a Bosznia folyó szennyezettsége, egyes részekben szó szerint barna a színe és inkább emlékeztet mocsárra, mint folyóvízre.

5 DOLOG, AMIT NE HAGYJ KI:

- Nézz körül a templomokban! A legtöbbre ingyenesen, vagy jelképes összegekért cserébe látogatható!
- Vásárolj a városi piacon helyi termelőktől! A gyümölcsök frissek és zamatosak, és az árak sincsenek az egekben!
- Alkudj! Akármerre jársz, akármit vásárolnál! Egy kis kedvességgel a bosnyák eladók szívét nem nehéz megmelengetni, és szívesen elengednek pár százalékot!
- Ruccanj le a tengerpartra! Igen, Boszniának van egy nyúlfarknyi tengerpartja, jellemzően köves parttal és hirtelen mélyülő vízzel, a hangulata egyedülálló!
- Elő a túrucipővel és a hátizsákkal, várost gyalog vedd nyakadba, hiszen Szarajevóban és Mostarban a legtöbb látványosság a központtól nem messze található.

Mostar városa valóságos Kánaán a turistáknak, igazi napsütötte üdülőváros. A történelmi múltból adódó vallási keveredés itt is jelen van, egymást érik a török hammamok (fürdők), az ortodox templomok, és egy pontból körbenézve legalább öt minaretet vehetünk észre. A városi piac hatalmas teret ölel fel, több utcából áll, amik tömve vannak árusokkal és utcazenészekkel. Ideális itt szuvenir-beszerző körútra indulni. A megszokott kulcstartó-képeslap-hűtőmágnes szentháromságon túl sok-sok helyen árulnak baldachinszerűen lelógó színes csillárokat, amik gyönyörűek, ugyanakkor borsos az áruk. Úgyszintén több helyen kaphatóak csillogó, színes mozaikkövekből készült, kisebb-nagyobb méretű tálalók, tányérok, és teásbögréhez, kávécsészéhez hasonló csecsebecsék. Egy mosollyal akár az ár felét is lehet alkudni, bár akadnak kevésbé együttműködő eladók is, mindenesetre próbálkozni erősen ajánlott!

A város egy másik negyedében sorakoznak a kávézók, éttermek és sütizők, ahol érdemes kipróbálni a helyi specialitásokat. Akik kóstolták már a horvát konyhát, azok hasonló ízzel fognak találkozni. A legnépszerűbb, turistakedvenc étel a csevap, amit a tradíció alapján bárányhúsból készítenek. Ami a desszerteket illeti, kóstoltunk egy baklavához nagyon hasonló, réteslapokból álló mézes süteményt, de a töményen édes izvilága nekem nem lett a kedvencem. Az igazi bosnyák kávé viszont kihagyhatatlan a koffeinfüggőknek; nagyon sok hangulatos, picike kávézó húzódik a városban, érdemes kóstolgatni! Az alkoholfogyasztás nem kifejezetten jellemző a városban, egyes helyeken például egyáltalán nem is kapható alkoholos ital. Mostarban egyébként feltűnően sokszor hallottunk magyar szót, az éttermek sokaságában pedig

felfedeztünk egy fagyizót, ahol magyar árusok szolgáltak ki.

A Mostarba látogatók zöme az Öreg-híd lebilincselő látványáért zárandokol el a városba, ami valóban mesébe illő, viszont a turisták ezrei kicsit elvesznek az élményből – nehéz fotókat készíteni, mivel a hídon állandóan hőmpölyög a tömeg. A hidat a balkáni háború ideje alatt a horvátok lebombázták, az újjáépítése 2004-re fejeződött be. A Neretva-folyó, amelyen a híd átível, sokkal tisztább, mint a Boszna, kékeszöld a színe, lenyűgöző látvány. A folyóba előszeretettel ugrálnak a híd tetejéről, még hídugró versenyeket is szerveznek, állítólag az erősebbik nem tagjai így mérik össze, ki mennyire férfi. Az egész óváros macskakővel kirakott, így a lábfejűeknek érdemes vastag talpú cipőt húzni, mielőtt a nyakukba veszik a várost!

Mostartól kevesebb, mint félórányi autózással elérhető a Kravice-vízesés. A látvány magáért beszél – páratlan élmény, az ember szava egy pillanatra elakad a természet erejének látványától. A vízbe is érdemes bemelegedni, annak ellenére, hogy az elképesztően hideg, még kánikulában is, és hirtelen mélyülő; annyira, hogy a legbátrabbak sziklákról ugrálnak. A vízesés előtti köveknél a szó szoros értelmében sorban állásra kell számítani, mindenki igyekszik a tökéletes, insta-kompatibilis szelfit elkészíteni ennél az egyedülálló látványosságnál!

(Bezzeg Hanna)

ÍGY A LEGEGYSZERŰBB:

1. A szállást illetően érdemes a neten tájékozódni! Akinek nem feltétel az, hogy luxusszállodában hajtsa álomra a fejét, az a fútcák mentén rengeteg kényelmes, jól felszerelt hotel található, az árak pedig nincsenek az egekben.
2. Aki a repülőt választja, annak hasznos lehet autót bérelni, ahhoz, hogy eljusson egyik városból a másikba. Egy városon belül mindez nem szükséges, hiszen minden kényelmesen bejárható gyalog, az utak pedig amúgy is forgalmasak és zsúfoltak, különösen főszezonban!
3. Hangulatos vendéglők és parányi éttermek tömkelege található Mostarban és Szarajevóban egyaránt. Jó választás lehet tradicionális bosnyák tálat rendelni, amelyen a helyi specialitások foglalnak helyet, ez egy egész család számára kiadós vacsoraopció lehet.

INTERNET: ÁLDÁS VAGY ÁTOK?

AZ INTERNET ELŐNYE, HOGY A SEGÍTSÉGÉVEL KÉNYELMESEBBÉ VÁLTAK MINDENNAPJAINK, HISZEN OTT AKÁRMIT KÖNNYEDÉN EL TUDUNK INTÉZNI. ÉPPEEN EZÉRT VAGYUNK ENNYIRE KISZOLGÁLTATVA, AMIKOR ADATAINKRÓL, ÉLETÜNKRŐL VAN SZÓ. DE MI MINDENRE JÓ, ÉS MIKRE KELL ODAFIGYELNÜNK?

A KÖZÖSSÉGI TÉR

Az olyan közösségi oldalak, mint a Facebook, remek helyek arra, hogy kapcsolatot tartsunk barátokkal, osztálytársakkal, esetleg távol élő rokonainkkal. Persze ezen oldalaknak is megvannak a maguk árnyoldalai. A fiatalok 90 százaléka éli online az életét, kitevé magát ezzel számos veszélynek, például az internetes zaklatásnak. Így egy poszt akár cyberbullyingra is alapot adhat. Ha van egy elsőre viccesnek tűnő képed/videód, kétszer gondold meg, hova töltöd fel, mert lehet, taps helyett gúnyolódás lesz rá a válasz, és ha valami felkerül a felhőbe, örökre nyoma marad.

SZERELEM ONLINE

Ma már Rómeó és Júlia love story-ja is a neten íródna; úgyhogy nem ciki online ismerkedni, sok szingli teszi. Persze nem árt feltenni néhány kérdést, mielőtt egy idegennel hosszabb beszélgetésbe kezdenék, elsőre nem tudhatjuk, ki van a profil másik oldalán. Ismerős a Catfish fogalma? „Aki azért hoz létre hamis online profilt, hogy valakit elcsábítson” – írja a szótár. Szóval a legjobb, ha megkérdezel egy közös ismerőst, mit tud az új „barátodról”, ha pedig semmit, vagy nincs ilyen személy, ne árulj el magadról túl sokat.

ONLINE VÁSÁRLÁS

A neten keresztül kényelmesen vásárolhatunk, így ki sem kell tenni a lábunkat otthonról. Ez szuper, de legyünk körültekintőek! Mindig

gyanakodjunk, ha egy terméket az eredeti árnál jóval kedvezőbbben kínálnak, vagy ha egy webshop dizájnjá hanyag, netán tört magyarsággal készült a leírás, és hiányzik az impresszum, ami tartalmazza az üzemeltető cég adatait (telephelyét, elérhetőségeit). Ha pedig a Facebookon valamilyik adok-veszek csoportban találunk rá az áhított termékre, inkább tartózkodjunk a drága elektronikai cikkektől, gyakran átverés.

TRÓJAI FALÓ: ÁRTALMAS ALKALMAZÁSOK

Az applikációk segítségével bármire képesek vagyunk, erős túlzással. Előfordulhat azonban, hogy a legmegbízhatóbb online áruházakba is felkerülnek rosszindulatú alkalmazások, amik vírusokat szabadítanak rá készülékeinkre. Ezért, ha egy ismeretlen applikációt szeretnénk letölteni, mindenképp nézzünk utána a fejlesztőnek, véleményeknek, valamint vegyük figyelembe a letöltések számát.

Tehát a válasz arra, hogy az internet áldás vagy átok: biztonságos használat mellett áldás, de a felsoroltak alapján döntse el mindenki maga. És mit tehetünk, ha mégis baj van? Amennyiben valami nem stimmel,

bátran szólj szüleidnek, tanáraidnak, akik tudni fogják, mi a teendő; és akár büntetőjogi eljárás is indulhat az ügyben.

5 JÓ TANÁCS A NYÁRRA:

1. A posztokkal csak csinájd! Az elmúlt években megnőtt azon lakások kifosztása, amelynek lakói közzétették, hogy hetekre elutaznak, őrizetlenül hagyva otthonukat. A szemfüles tolvajok pedig éltek a „könnyű szajré” lehetőségével.
2. Ellenőrizd, hogy külföldön (nem EU-s országokban) kell-e pluszban fizetned a mobilnet használatáért, így elkerülheted a borsos meglepetést számlázáskor.
3. Tölts le filmet, sorozatot, így ha nincs neted sem unatkozol egy hosszú autó/repülőút során.
4. Fizess a mobiloddal! Egy fesztiválon így elég, ha csak a telódra vigyázol, de arra nagyon! Elegendő hozzá egy Mastercard, egy okostelefon, amin legalább 4.4-es Android fut, és a mobiltárca alkalmazás.
5. Végezetül a legfontosabb! A virtuális világon túl ott van a valóság, ezt ne felejtjük el. Töltsünk időt a szabadban is, hús-vér emberekkel, élvezzük ki a nyár adta lehetőségeket.

(Bihari Bernadett Luca)

HOGYAN TANULJ FÖLDRAJZOT A NETEN?

A DIÁKOK NAGY RÉSZÉT KIRÁZZA A HIDEG A TOPOGRÁFIA, VAGY AZ ÉGHAJLATI ÖVEZETEK HALLATÁN. AZONBAN NÉHÁNY GYAKORLÓFELADAT MEGOLDÁSÁVAL, VAGY OKTATÓVIDEÓ MEGTEKINTÉSÉVEL KÖNNYEBBÉ TEHETED A FÖLDRAJZTANULÁST, ÉS NEM FOG GONDOT OKOZNI A FÜLÖP-SZIGETEK MEGTALÁLÁSA A VILÁGTÉRKÉPEN, VAGY A FÖLD GÖMBHÉJAS SZERKEZETÉNEK ISMERTETÉSE. EHEZ NYÚJTUNK SEGÍTSÉGET PÁR FÖLDRAJZZAL FOGLALKOZÓ WEBOLDAL ÉS YOUTUBE-CSATORNA BEMUTATÁSÁVAL.

SETERRA ONLINE

Az 1997-ben megalkotott weblap mára már 35 nyelven elérhető a világ szinte bármelyik pontján. Az oldalon több mint 300 féle feladatot találhatunk, mind a gazdaságföldrajz és a természetföldrajz témaköreiben. A kvizek és topográfiai feladatok kontinens szerint vannak rendezve, és azon belül minden témát külön füllet jelölnek. Az interaktív feladatok jobban lekötik a figyelmet, és segítenek a tanulásban azáltal, hogy saját tempódban, nyugodtan tudod megoldani őket. Tehát a Seterra szórakoztató, és egyben hatékony oktató „játék”, amely személyre szabható feladatokat is kínál.

OKOSDOBOZ

Az OkosDoboz egy olyan digitális feladattár, ahol a legkisebbektől kezdve az érettségire készülő diákokig bárki megtalálhatja a számára hasznos dolgokat. Ha a kezdőlapon beírod az osztályodat és a tantárgyat, amiből gyakorolni szeretnél (jelen esetben a földrajzot), minden abban az évben vett témakörhöz kapcsolódóan grafikus feladatsorokat és rövid oktatóvideókat jelenít meg az oldal. Ha pedig leellenőriznéd, hogy mennyire vagy felkészült az adott témakörből, válaszd ki a megfelelő tudáspróbát, oldd meg, és a teszt végén az oldal százalékokkal mutatja meg az eredményt, hogy mennyire sikerült elsajátítanod a tananyagot. Ezt természetesen bármelyik tantárggyal így működik, rengeteg féle feladatot találsz, bármit szeretnél gyakorolni.

M5 ÉRETTSÉGI 2019

A minden hétköznap 14:10-től futó Érettségi 2019 műsor segítséget nyújt az érettségire való felkészüléshez. A műsorban középiskolai tanárok magyarázzák el a tananyagot, de nem a száraz tények leadása, hanem a tudás

szórakoztató, de mégis hatékony módon való átadása a cél. A rendhagyó tanórák megmutatják, hogy a tankönyvekben lévő információkat hogyan alakíthatod át gyakorlati tudássá. Az M5 YouTube csatornáján pedig bármikor visszanezheted az adásokat, hogy semmi se maradjon ki a felkészülésedből. Ha pedig földrajzból szeretnél érettségizni, mindenképpen nézz szét az ezzel foglalkozó videók között, hiszen a legkisebb segítség is jól jöhet ilyenkor.

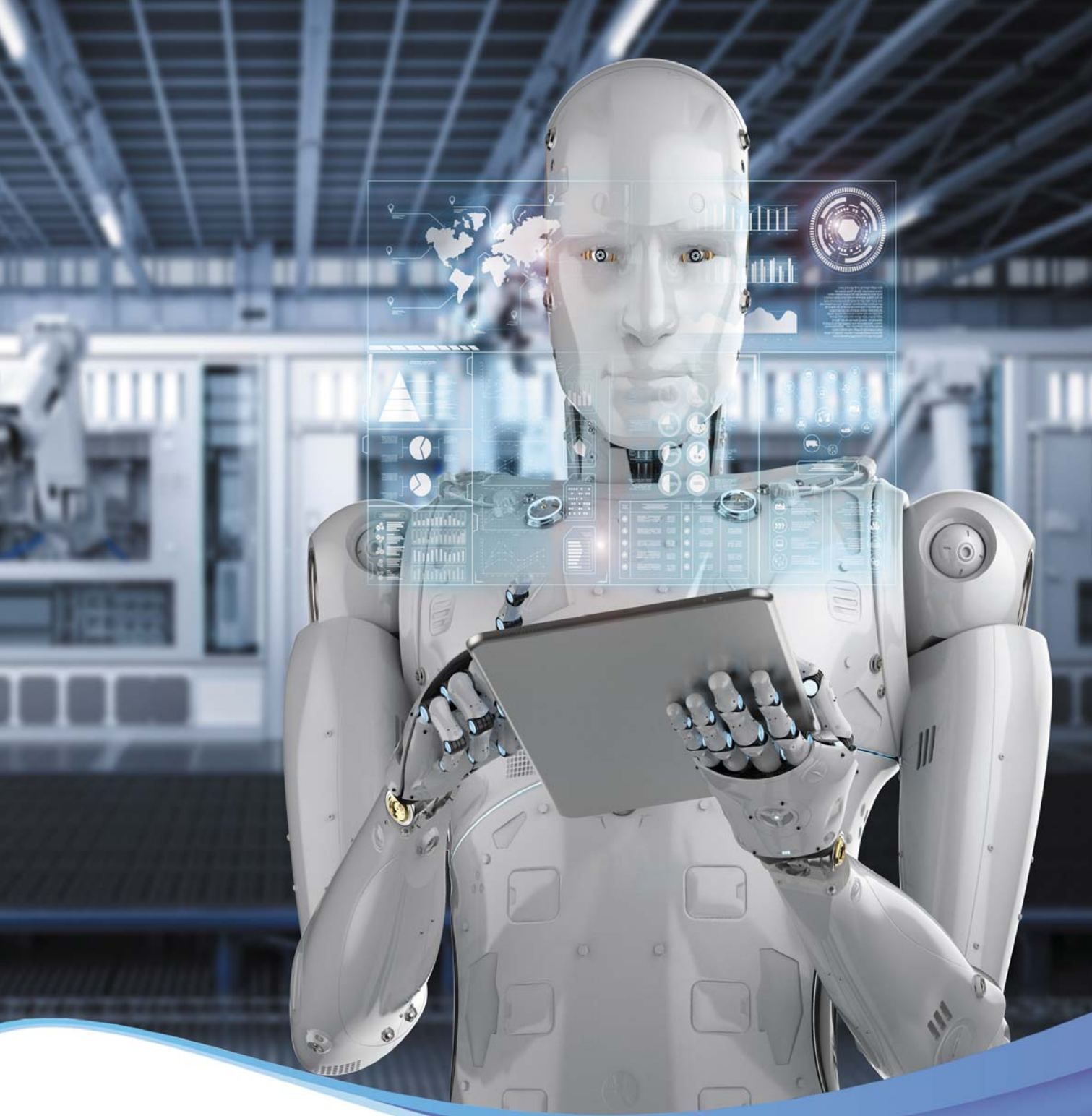
TELENOR HIPERSULI

Az online segítség és a digitális megoldások a földrajz tanulását is megkönnyítik a Hipersuli

program iskoláiban. A Telenor jóvoltából működő Hipersuli is hasznos segítséget nyújthat a diákok számára. A program egyik célja a gyerekek megtanítása a tudatos és megfelelő internethasználatra, a másik célja pedig, hogy a modern eszközök segítségével élvezetesebbé tegyék a tanulást, ezzel is motiválva a tanulókat. Emellett a digitális eszközök lehetővé teszik, hogy minden gyerek saját igényeihez és képességeihez igazodva tudja elsajátítani a különböző anyagokat. Ez egyúttal megkönnyíti a tanárok munkáját is, mert sokkal szemléletesebbé és modernebbé válik ezáltal az oktatás.

(Panulin Bogi)

AZ INFORMATIKA A JÖVŐ!

PROGRAMOZD
A JÖVŐ!

GINOP-3.1.1-VEKOP-15-2016-00001 számú, Oktatási intézmények és IKT vállalkozások közötti együttműködés ösztönzése és támogatása című projekt

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFETETÉS A JÖVŐBE

SzakMÁZZ!
Budapest

Pályaválasztási Kiállítás

TANULJ
SzakMÁ-t!
Budapest

Pályaorientációs és Szakképzési Börze

Szakmád van-e?

A „SZAKMÁZZ!” PÁLYAVÁLASZTÁSI KIÁLLÍTÁS MEGRENDEZÉSÉVEL A BUDAPEST FŐVÁROS KORMÁNYHIVATALA FOGLALKOZTATÁSI FŐOSZTÁLY MUNKAERŐ-PIACI OSZTÁLYAKÉNT SEGÍTSÉGET SZERETNÉNK NYÚJTANI A SZAKMAVÁLASZTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ INFORMÁCIÓK MEGSZERZÉSÉBEN, ÉS A MEGFELELŐ SZAKMAI ELKÉPZELÉS KIALAKÍTÁSÁBAN A PÁLYA-, SZAKMA- ÉS ISKOLAVÁLASZTÁS ELŐTT ÁLLÓ, ELSŐSORBAN ÁLTALÁNOS ISKOLÁS TANULÓK, VALAMINT A SZAKKÉPZETTSÉGGEL NEM RENDELKEZŐ KÖZÉPISKOLÁSOK RÉSZÉRE. EMELLETT KIEMELT CÉLCSOPORTKÉNT KEZELJÜK A SZÜLŐKET, PEDAGÓGUSOKAT, AKIK A RÉSZÜKRE NYÚJTOTT INFORMÁCIÓK BIRTOKÁBAN SEGÍTENI TUDJÁK A FIATALOKAT PÁLYAVÁLASZTÁSI DÖNTÉSÜK MEGHOZATALÁBAN.

A SzakMázz! rendezvény célja egyben figyelemfelkeltés is, amely arra irányul, hogy bemutassa a szakképzettség és a magasabb szakmai és iskolai végzettség megszerzésének esélyt növelő hatását a munkaerő-piacon.

A rendezvényen megjelenő tanulók komplex információt kapnak a pályákról, foglalkozásokról, hiányszakmákról, munkaerő-piaci helyzetről. Az iskolarendszeren belüli és kívüli oktatási, képzési lehetőségek bemutatásával segítséget szeretnénk nyújtani a pálya- és iskolaválasztásban, továbbá a kamarák együttműködésével és a gyakorlati képzést biztosító munkaadók bevonásával információt adni a gyakorlati szakképzés lehetőségeiről és feltételeiről.

A rendezvény helyszíne már ötödik éve a Hungexpo B pavilonja, mely adottságait, valamint 6536 m² területét kihasználva építjük meg a közel 80 kiállító és szakképző intézmény részére a kiállítási helyeket, ahol több mint 100 szakmával ismerkedhetnek meg a látogatók. Az élő szakma bemutatók szervezésénél figyelemmel voltunk a fővárosi hiányszakmákra is. A rendezvényen további közel 20 munkáltatónak és szakmai szervezetnek is biztosítunk lehetőséget az egyes szakmák népszerűsítésére.

Az érdeklődő diákok személyesen is találkozhatnak az egyes szakmákat képző intézmények diákjaival, tanáraival, válaszokat

kaphatnak olyan fontos kérdésekre is, hogy milyen a tanórákon kívüli iskolai élet, milyenek a tanárok, és természetesen arra is, hogy az adott szakma elsajátítása során milyen tapasztalatokkal lesznek gazdagabbak, vagy mik a bekerülési feltételek, szükséges kompetenciák. A kiállítói koncepció a „Nézd meg! Fogd meg! Próbáld ki” elven alapul. Az élő szakma bemutató szigeteken a látogatók „megízlelhetik” az adott szakma egy-egy mozzanatát: süthetnek, főzhetnek, varrhatnak, esztergálhatnak, virágot köthetnek, vérnymást mérhetnek, szinte minden típusú eszközt használhatnak, és szakmai fogásokat kipróbálhatnak.

Érdekes és figyelemfelkeltő egész napos programokat bonyolítunk le. A fiatalok által kedvelt népszerű zenekarok, énekesek koncertjeitől az élő pályaorientációs társas- és pályaismereti kvíz játékon át, a nagy kivetítőkön is követhető szakma bemutató riportokig.

A bejárati információs pultoknál 2018-ban rekord számú, több mint 11 000 fő belépését regisztráltuk. Közel 2800 diák részére külön buszokat biztosítottunk az iskolától a rendezvényig azért, hogy azok is eljöhessenek a rendezvényre, akiknek – a korábbi évek tapasztalatai alapján – gondot okozott volna a fővárosi közlekedés finanszírozása. A főbejárati Fogadó épületben 5 Pályaorientációs Osztálytermet alakítottunk ki, ezzel biztosítva nyugodt környezetet a pályaorientációs tevékenységhez. Ezekben a termekben 30

fős „SzakMázz! Team” tanácsadó csapatunk pályaválasztási csoportos tanácsadásokat tart, valamint saját fejlesztésű pályaorientációs kérdőív kitöltésére is van lehetősége az előzetesen regisztrált osztályoknak.

A „SzakMázz!” rendezvények sikerességéhez nagyban hozzájárul az, hogy évek óta szoros együttműködésben dolgozunk azokkal a szervezetekkel, akik Budapesten a pályaorientáció területén segítenek a diákoknak. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, a Szent István Egyetem, a Kontakt Alapítvány, a Fővárosi Pedagógiai Szolgálat Továbbtanulási, pályaválasztási Tanácsadó tagintézménye szakemberei, tanácsadói, hallgatói évről évre a tanácsadó csapatunk tagjai, ezzel biztosítva a rendezvény szakmai megjelenésének magas színvonalát.

Bizunk benne, hogy a legfontosabb célunkat elértük: a rendezvény olyan élményekkel gazdagítja a különböző szakmákról a pályaválasztás előtt álló gyerekeket, amelyek alapján a tényleges döntés már saját élményen alapul.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK:

www.facebook.com/szakmazz

www.szakmazzbudapest.hu

www.youtube.com/szakmazzbudapest

www.instagram.com/szakmazz

Út a jogosítványhoz, avagy így ne bukj meg a forgalmin!

TÚL VAGY A KRESZ-TANFOLYAMON, DE MÉG NEM VÁGTÁL BELE A VEZETÉSBE? ESETLEG MÁR CSAK PÁR ÓRA VÁLASZT EL A FORGALMI VIZSGÁTÓL? PETŐ ATTILA, „KRESZPROFESSZOR” SEGÍTSÉGÉVEL MINDEN KÉRDÉSEDRE VÁLASZT ADUNK, HOGY GYEREKJÁTÉK LEGYEN A JOGSI MEGSZERZÉSE!

A forgalmi vizsga talán életünk legnehezebb megmérettetéseként egyike. Persze, egy nyelvvizsga, vagy diploma megszerzése is óriási kihívás, de ahhoz, hogy jogsinkat a zsebünkben tudhassuk, az összes mentális-, és ügyességi képességünket, koncentrációkat kell egyszerre latba vetni; és persze az szerencse is közbeszólhat. Ezen a vizsgán nincs kiről puskázni, a körülöttünk lévő autósok sokkal inkább szabálytalanok: egy taxisofőrtől például nem nagyon érdemes ellesni a vezetés csinját-binját. Érthető tehát, hogy a forgalmi vizsgába első alkalommal sokaknak beletörik a bicskája.

ÁTMENTEM KRESZ-BŐL, MOST HOGYAN TOVÁBB?

Ahogy azt már a múlt hónapban is megírtuk, a kulcs egy olyan autósiskola, illetve olyan oktató kiválasztása, akivel könnyű megtalálni a közös hangot. Nagyjából az első pár óra után ezt már meg lehet állapítani – ha kényelmetlenül érzed magad gyakorlás közben, az oktató kiabál, türelmetlen, vagy nem magyaráz érthetően, akkor érdemes váltani. Egy negatív tapasztalat ugyanis egy életre elveheti a kedved a vezetéstől! Kérdezd körbe barátaidat,

akik már tanultak korábban vezetni, az ő tapasztalataik sokat segíthetnek abban, hogy rátalálj a számodra tökéletes oktatóra.

HÁNY ÓRÁT KELL MAJD VEZETNEM?

„Nos, azt nyilvánvalóan nem lehet előre megjósolni, hogy kinek hány óra gyakorlás szükséges, mielőtt vizsgára bocsátanak. Persze, az oktató mindebben jó társ, ő látni fogja, mikor állsz készen a megmérettetésre, elmondja a gyakorlati feladatokat, és ha elérkezettnek látja az időt, kiír forgalmi vizsgára” – foglalta össze dióhéjban Pető Attila. A Kreszprofesszor hozzátette, a tanuló minimum 30 óra vezetés után vizsgázhat (ez a valóságban a 29 óra gyakorlást és az 1 órás vizsgát jelenti), de az általános tapasztalat az, hogy 30 óra gyakorlással csak annak sikerül a forgalmi vizsga, akinek van valamilyen tapasztalata a vezetéssel – például otthon az udvaron már próbálta irányítani a családi járgányt. Azt azonban kevesen tudják, hogy a teljesítendő 30 óra mellett van egy minimum kilométer szám is (egészen pontosan 580 km), amelyet a tanulónak le kell vezetnie a gyakorlás során.

HOGYAN KÉSZÜLJEK AZ ELSŐ VEZETÉSÓRÁMRA?

Mielőtt először volán mögé ülsz, ajánlott átismételni az elméletben megtanult szabályokat. Ha van KRESZ tankönyved, hasznos lehet újból fellapozni és feleleveníteni, mit is jelent egy-egy tábla, és hogy hol mennyi a megengedett legnagyobb sebesség. Az autó irányítása épp elég figyelmet igényel az első pár alkalommal, főleg, ha a kereszteződés kellős közepén még azon kell törnöd a fejed, hogy kinek van elsőbbsége. Ugyanakkor ne felejt el kényelmes, lange ruhába öltözni és húzz vékony talpú, lapos talpú cipőt, ebben lesz a legegyszerűbb kezelni a pedálokat. A vezetés óra nem kifutó, a lényeg, hogy komfortosan érezd magad! Az első néhány órán bizonyára rengeteg kérdés fog felmerülni benned. Ha nem világos egy-egy dolog miértje, például átláthatatlannak találsz egy kereszteződést, akkor ne habozz feltenni kérdéseidet. A vezetésoktatóra ne iskolai tanárként gondoldj, itt senki nem fogja letépni a fejed, ha valami nem tiszta számodra. A figyelmed pedig legyen állandó, akkor is, amikor éppen nem te vezetsz: így tudod memorizálni a vizsgautvonalat, illetve tanulhatsz mások hibáiból!

KÖZELEG A VIZSGA, HOGYAN KÉSZÜLJEK FEL?

Mindenekelőtt meg kell tanulni legyűrni a stresszt. Ez száz százalékban nyilvánvalóan nem fog sikerülni, hiszen egy megmérettetés mindig egy bizonyos fokú gyomorgörcsrel jár. A túlzott izgalom azonban figyelmetlenséget von maga után, és hajlamosak leszünk azt is elbaltázni, ami korábban mindig hibátlanul ment. A Kreszprofesszor említett egy olyan kirívó esetet, amikor a tanuló a rutinpályáról

kihajtva egy oszlopnak kanyarodott, így 2 perc alatt végzett a vizsgájával – ez egyértelműen a stressz számlájára írható.

ITT A VIZSGA, MIRE FIGYELJEK ODA?

„A tanulóktól a vizsgán egyik vizsgabiztos sem várja el azt, hogy versenyautó vezető módjára kezelje a járművet. Kezdő szinten, a KRESZ szabályait betartva kell vezetni, ami azt jelenti, hogy apró, pici hibák

beleférnék” – magyarázta a Kreszprofesszor. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy ha a vizsgán becsúszik egy lefulladás, esetleg egy rossz váltás, akkor semmi pánik, hiszen 10 hibapont gyűjthető össze. Ugyanakkor nem lehet azzal takarózni, hogy „de hát apukám sem szokott indexelni”; a KRESZ szabályait kutyakötelesség betartani, ha nem így történik, az azonnali bukást jelent. Gyakran véreznek el tanulók amiatt, hogy nem ismerik fel az elsőbbséget, rossz sávba sorolnak be, nem engedik át a járókelőket a gyalogos-átkelőhelyen, vagy nemes egyszerűséggel nem állnak meg a STOP táblánál. Meglepő módon a leggyakoribb bukási okok közül a gyorskanyarítás sem marad ki. Továbbá, minden vizsgán vannak gyakorlati, úgynevezett „manőver” feladatok – parkolás vagy megfordulás –, és ha közülük valamelyik nem sikerül, akkor az illető szintén megbukott. Rettentő gyakran fordul elő az is, hogy a tanuló a vizsga utolsó pár percében bukna meg; lankad a figyelmük, esetleg már elkönnyvelték magukban, hogy ha eddig nem szólt a vizsgabiztos, akkor ezután sem fog – foglalta össze Pető Attila, mi mindentől kell óvakodnia annak, aki nem szeretné megismételni vizsgáját.

MEGBUKTAM, HOGYAN TOVÁBB?

Fontos az, hogy a sikertelen vizsgát méltósággal dolgozd fel. Persze, lelkileg ez nem könnyű, de ha valaki rácsapja az ajtót a vizsgabiztosra, vagy lekiabálja a fejét, nagyon gyanús, hogy ő húzza a rövidebbet. A vizsgabiztos ugyanis ilyen esetekben élhet azzal a jogával, hogy fél évre eltiltja az illetőt a vizsgától. A vizsga után a vizsgabiztos jellemzően tart egy értékelést, felvázolja, mit hibáztunk, miket kellene kijavítani. Ezt semmiképp se vegyük félvállról: igyekezzünk fejben elengedni azt, hogy ez most nem jött össze, hiszen van lehetőség ismétlésre. Az új vizsga körülbelül 3-4 hét múlva szokott esedékes lenni; nem jó megoldás a köztes időben ülni a babérjainkon, fontos beszélni az oktatóval, és beiktatni néhány plusz óra gyakorlást, ideális esetben legalább 5-6 alkalmat, hiszen oka van annak, ha az embert megbuktatták. Így az újabb megmérettetésre remélhetőleg sikerül kiküszöbölni a hibákat, és megszerezni a vágyott engedélyt!

(Bezzeg Hanna)

everness[®]
FESZTIVÁL

2019. JÚNIUS 19-24.

BALATON - ALSÓÖRS

Európa legnagyobb önismereti és életmódfesztiválja

#tudatosság #feltöltődés #közösség #fesztiválmásképp

**DR. WILL TUTTLE • MÉRŐ LÁSZLÓ • KEN WILBER
GRANDPIERRE ATTILA • SOMA MAMAGÉSA
GÁNTI BENCE • DR. BUDA LÁSZLÓ • DIÓSZEGI ÁDÁM
DR. HEVESI KRISZTINA • NINA ADAMS • SŐTÉR SACI
CSER ZOLTÁN • KERESZTY ANDRÁS • KISS BALÁZS KUNÓ
DRESCH QUARTET • COLORSTAR • ÓPERENTZIA
BARABÁS LŐRINC • PREM JOSHUA & BAND**

pszichológia, tudomány, család, környezetvédelem,
zene, mozgás, kultúra előadások, workshopok,
kerekasztalbeszélgetések, szakértők

www.evernessfesztival.hu

NYERNI FOGSZ, MERT NYERNED KELL!

AMIKOR VERSENYRŐL VAN SZÓ, A LEGTÖBBEN RAJTVONALNÁL REMEGŐ SPORTOLÓKRA GONDOLNAK. PEDIG A VERSENYHELYZETEK - HA NEM IS ILYEN INTENZÍV FORMÁBAN, MINT EGY BAJNOKSÁGON - ÁTSZŐVIK A MINDENNAPJAINKAT.

Az embernek az idő néha a szövetségese, de a legtöbb esetben inkább az ellensége. Egy nap számtalanszor versenyre kell kelni vele. Például reggel öt perc lustálkodás kegyetlenül megbosszulja magát, ha el kell érni a buszt, ilyenkor rohamtempóban kell elvégezni mindent, de verseny van a jobb helyekért egy állásinterjú, és a plusz pontokért is.

Ha felcsapsz egy töröknyvet, másról sem szólnak az oldalak, minthogy melyik törzsfő, nemes, király vagy nemzet éppen hogy próbált felülkerekedni egy másikon. Fegyverkezési verseny, űrverseny, és még számtalan más olyan helyzet volt, aminél a feladat az volt, hogy valahogy többet, jobbat, erősebbet állítson elő valaki, mint a másik. Szerencsére ma már nem tartunk ott, hogy egy nyílt mezőn kaszaboljuk és puffantuk le egymást egy másik ország hadseregével, de továbbra is megy a rivalizálás a gazdasági és katonai fölényért – a legnagyobb játékosok, mint az Egyesült Államok, vagy Japán, már nagyon izzadnak ha meghallják azt a szót, hogy „fejlődő ország”, mert már a nyakukon lihegnek a nagy népességű, gazdaságilag szinte turbófokozatra kapcsolt nemzetek, ahol rengeteg munkaerő van, akik olcsón végeznek nagyon sok munkát.

Talán érdemes leszögezni az elején, hogy a verseny és a versengés jó dolog. Ha nincs, akkor megáll a fejlődés. A versenynek köszönhetően születnek az új találmányok, amik új problémákat vetnek fel, amit megint meg kell oldani, és minél előbb oldja meg valaki, annál jobb. Tizenöt éve még az emberek hanyatt estek attól, hogy piacra

dobtak egy olyan mobilt, amihez hozzá lehetett csatlakoztatni egy böszme kamerát, és így lehetett egy rettentően pixeles, minősíthetetlenül gyenge fotót készíteni. Most meg alapvető elvárás, hogy egy új telefon 4K minőségben tudjon videót felvenni, lehetőleg legyen lehetőleg könnyű, a kijelzője meg akkora, mint egy tepsi, lehessen vele netezni, könyvet olvasni, és mi nagyon szurkolunk, hogy főzni is megtanuljon záros határidőn belül. Az ok, ami miatt ez létrejöhetett, illetve létrejöhet, az a verseny.

MITŐL TUD VERSENYKÉPES LENNI EGY VÁLLALAT?

Természetesen akkor, ha jó sok terméket tud eladni, több pénzért, mint amennyiért elkészíti azt. Ha ezek mellé a munkaerő is olcsó, akkor könnyen növelni tudja a kapacitásait. Sajnos ez sokszor kéz a kézben jár az igazságtalansággal is, rengeteg nagyvállalat telepíti a gyártósorát olyan országokba, ahol alacsony bérral is beérik a munkavállalók, és az átlagosnál is többet kell érte gürizniük. Egy felmérés szerint az átlag órabér Németországban 25 dollár, Amerikában 23 dollár, Kínában viszont alig másfél dollár - s míg az első két helyen a munkaórák száma naponta 8, a harmadiknál van az 12 is.

Ha kitöltötte a Nagy Diák Versenykultúra Tesztet, aligha tudunk újat mondani. De azért érdemes eljőnnöd a 26. Országos Ifjúsági Sajtófesztiválra, hátha mégis találsz ott felcsipegetni való információmorzsákat a versenyről!

**AKKOR IS VERSENYZEL,
HA NEM AKARSZ.
NEM HISZED?
BEBIZONYÍTJUK!**

Felelősség, biztonság légy résen!

A NYÁRI SZÜNET ELŐTT NEM ÁRT ÁTISMÉTELNI A LEGFONTOSABB TUDNIVALÓKAT, AMELYEKEL BIZTONSÁGBAN TÖLTHETJÜK A SZÜNIDŐT IS. PERSZE AZ IS FONTOS, HOGY MI MAGUNK SE KÖVESSÜNK EL MEGGONDOLATLANSÁGOKAT. HA NEM ISMERJÜK A SZABÁLYOKAT, VAGY JÓ HECCNEK TÚNIK ÁTHÁGNI AZOKAT, KÖNNYEN SÉRTHETÜNK TÖRVÉNYT, ÉS MÉG ANNÁL IS KÖNNYEBBEN VÁLHATUNK ÁLDOZATTÁ, HA NEM FIGYELÜNK MAGUNKRA ELÉGGE.

Nyáron a melegben, a fesztiválok hevében, a felszabadultságban egyébként is hajlamosabbak vagyunk kevésbé átgondolni a dolgokat.

Néha bele sem gondolunk, hogy egy egyszerű séta a városban, egy biciklizés két falu között, vagy egy könnyed autókázás milyen veszélyeket rejt, amelyeket kizárólag két képességgel tudjuk elhárítani, ami nem más, mint a figyelem és a felelősség.

Első a biztonság, gyalogosként is, hiszen mi vagyunk legebezhetőbbek a közlekedésben. A balesetek egy része sajnos a járókelők figyelmetlensége miatt

következik be. A takarásból, buszok mögül kilépő gyalogost nem nevezhetjük körültekintőnek. Te ne légy ilyen!

A szakértő elmondása alapján a gyalogosokra nézve a kétsávos utak a legveszélyesebbek. Ugyanis azt gondolnánk naivan, hogy ha a külső sávban autózó átenged minket, a belső sávban autózó is át fog. Erre azonban nincs garancia, hiszen pont a belső sáv autósainak takarásából léphetünk eléjük, ez sok balesetet is okoz. Ezért kell mind gyalogosként, mind autósként óvatosan, körültekintően megközelíteni a gyalogátkelőhelyeket.

Városokban valamivel egyszerűbb a gyalogosok helyzete, hiszen aluljárók, közlekedési lámpák sokasága és járdák segítik a biztonságos haladásukat. Ezzel ellentétben vidéken gyakran járda sincsen, így a gyalogosok kiszorulnak az útpadkára. Ez a helyzet több száz méteren is elnyúlhat, akár két falu közti távolságot is jelentheti. A KRESZ azt írja elő, hogy a gyalogosoknak a forgalommal szemben kell haladni. Ezt figyelmen kívül hagyni – akárcsak a többi szabályt – nagyon veszélyes, még akkor is, ha megfelelő fényviszonyok között az autósok könnyebben meglátják a szabálytalanul közlekedő gyalogost. Éjjel pedig ugyanez a szabálytalanság egyenesen halálos

gázoláshoz vagy balesethez vezethet, hiszen az autósok csak az utolsó pillanatban vehetik észre a gyalogost. Célszerű valamilyen fényvisszaverő ruhát, mellényt, táskát, karpántot viselni az esti órákban, de a legjobb, ha betartjuk a szabályokat.

A fővárosban és máshol is egyre többen pattannak nyeregbe, és kellemeset a hasznossal összekötve biciklivel teszik meg az útjukat a munkahelyükig vagy az iskoláig. A bicikli többek közt azért is jó választás, mert miközben tekerjük, sportolunk, ami endorfint termel, illetve környezetbarát közlekedési eszköz is. Gyakori baleseti forrás, hogy a kerékpárosok járművekre nem helyeznek első-hátsó lámpákat, és a biciklisek nem viselnek láthatósági mellényt.

A gépkocsivezetők által elkövetett legveszélyesebb cselekmények a sebességkorlátozás jelentős túllépése, az elsőbbségi szabályok megszegése, valamint az ittas vagy bódult állapotú járművezetés.

Az ittas vezetéssel kapcsolatban zéró toleranciát vezettek be. Amennyiben a helyszínen a járművet vezető ittasága kiderül – a szonda megfújásával –, az eljárást von maga után. Ittas vezetés már enyhének tűnő esetben is megállapítható, egész pontosan akkor, ha a járművezető szervezetében a levegőalkohol-koncentráció 0,15 mg/l-nél kisebb (de nullánál nagyobb) értékű. Ez közigazgatási bírságot von maga után.

Ha ennél is több alkoholt fogyasztott a vezető, de az alkoholszintje nem éri el a 0,25 mg/l-t, akkor még szabálysértésről beszélünk. Bűncselekményt akkor követ el, ha a mérés már legalább 0,5 mg/l-t mutat. Ekkor a büntetés sokkal súlyosabb

is lehet, több százézes pénzbírság, akár a járművezetéstől való eltiltás.

Figyelmesnek és felelősnek kell lenni. Figyelni kell magunkra, hova lépünk, hol szállunk le bringáról, hol parkolunk a kocsinkkal, és figyelniünk kell másokra is. Így kerülhetjük el, hogy egy baleset áldozatai vagy okozói legyünk.

JÓ HECCNEK TÚNT...

Sokszor cselekszünk ezzel a megfontolással. Jó vicc. Menő leszek. Jópofa. Vagány. Az „úgysem mered!” felszólítás bekapcsolja a gyermeki dacot, „dehogynem!” kiáltjuk már semmire nem gondolva, semmin el nem gondolkodva. Maga a cselekedet lehet egy apró rágó ellopása, taggelés egy épület falára festékszóróval, vagy kiscica-búvárverseny megrendezése. Jó ötletnek tűnt. Csak vicc volt. Nem jó hecc. Nem csak rosszfejség. Bűncselekmény.

Ma már a törvény a védtelen, panasztalan lények mellé állt, és jogvédelmet adott nekik. Többnyire. Mert ahhoz, hogy a törvény megvédhesse a védteleneket, valakinek szót kell értük emelni. A BTK 2 évig tartó szabadságvesztéssel sújtja az illetőt, aki állatkínzást követ el, amelyet 2013-tól kiemelt bűncselekményként is kezelnek a hatóságok. Az is állatbántalmazásnak számít, ha az állattenyésztő telepek tulajdonosa az állatokat kis helyen összezsúfolva, étel, és önitató nélkül tartja. Az is, hogy ha a húsvétra vásárolt nyusziról vagy kispipiról megfeledekzünk és hagyjuk éhen halni. Az is bűncselekmény, ha a lusta „gazdi” kidobja az útszélre a kiskutyáját. Az állattartás: felelősség vállalása egy másik élőlényért.

NE LÉGY ÁLDOZAT!

Zaklattak már téged is? Elsősorban ezekkel a rosszindulatú cselekedetekkel

a tizenéveseket célozzák meg. Ők az érzelmileg leglabilisabbak, legkönnyebben befolyásolhatók és behálózhatók e téren, amihez hozzáadódik a kamaszkor hozta lázadó tinédzser hozzáállás, mely szerint úgy gondolják, hogy tisztában vannak mindenféle kockázattal. Azonban a túlzott magabiztosságuk olykor csökkenti a megfontoltságukat. Az interneten elkövetett bűncselekmények egy része az átverésen alapul. Mit tudsz tenni te annak érdekében, hogy elkerüld az ilyen helyzeteket? Jó, ha van egy bizalmasod, lehet ez szülő, vagy barát/barátnő, aki mindig tudja hol vagy, kivel találkozol, mikor érsz haza.

Mindig légy óvatos és gyanakvó! Új ismerősöd csekkold le minél több irányból, főleg, ha csak úgy bejelölt, mert „szimpi voltál” neki. Azt ugye mondanunk sem kell, hogy a sexting szoba sem jön, főleg idegenekkel nem – ismerősökkel meg pláne? Akarod a képeid az osztálycsoportban viszontlátni...?

Legjobb, ha mindig van valaki igazi, élő barát, családtag, akit a bizalmadba avatsz és tudja, kikkel barátkozol, ismerkedsz, hogy ha gond van, tudjon segíteni. Ha nincs olyan, akiben bíznál, akkor bátran felhívhatod az országos Kék Vonalat (116-111), ők biztosan melletted állnak majd.

Óvatos légy, ne áldozat!

ÉVES SZINTEN TÖBB TIZENÉVES IS AZ UTCÁKON, BÁROKBAN KÖT KI, MINT ÖRÖMLÁNY. LEGTÖBBSZÖR NEM TUDNAK ELLENE VÉDEKEZNI, OLYAN ÜGYESEN CSALJÁK ŐKET LÉPRE, ÉS EZÉRT SOKSZOR NINCS, AKI SEGÍTSÉN NEKIK MÉG IDŐBEN.

Luca sokszor érezte magát magányosnak, mióta elkezdte a gimnit. Nehezen tudott kommunikálni az emberekkel, de egy hely mégis teret adott neki a barátok szerzésére. A neten egy csetszobában ismerte meg a fiút, aki teljesen összhangban volt vele. Mindig tudta, milyen megértő szavakra van szüksége a lánynak, és az kulturális ízlésük is hasonlított.

Luca szívét mindig megmelengették ezek a beszélgetések, és mikor a srác felajánlotta, hogy igyanak meg valamit közösen valahol, szinte azonnal belement. Egy csendes kávézóban találkozott a lány ismerőseinek tudta nélkül. A férfi – aki, mint kiderült, fiatalabbnak adta ki magát az interneten a valóságosnál – élőben is elbűvölő volt. Luca megbocsáthatónak tartotta ezt az apró füllentést jelentéktelen számokról, mert a három hónap végeláthatatlan beszélgetéssorozat nem vált kóddá a szívében. A randik ismétlődtek, a beszélgetések mélyültek, Luca már lángolóan szerelmes volt a férfiba. Az bántotta, hogy nem mutathatja be a szüleinek, mert mit is szóltak volna a tíz évvel idősebb pasihoz? Mondjuk szerelme is azt mondta, ez csak kettejükre tartozik. Lucának egyre többet kellett otthon füllentenie, hova megy és kivel, de egyelőre el tudta altatni szülei gyanakvását. Pár hónap után, amikor már az intimitás is jól működött közöttük, András játékosan arra kérte Lucát, táncoljon és vetkőzzön neki, mintha egy show-ban lenne, ő meg levideózza. Luca annyira bízott a férfiban, hogy egy pillanatig nem gondolkodott, elkészült a videó, amivel ő is nagyon elégedett volt. Egy másik alkalommal András elvitte egy céges partira, és megkérte, legyen nagyon kedves és barátságos az egyik ügyféllel, mert ez nagy bizniszt hozna neki, de a szép lányok a gyengéi. Lucának hízelgett a megbízás, kitett hát magáért. Eközben már mindenféle kalandot kipróbáltak az ágyban is, Andrásnak az édeshármast volt a gyengéje, Luca hát belement abba is. A „feladatok” egyre szaporodtak, míg egy nap András zavart mimelva arra kérte Lucát, hogy most menjen tovább az ügyféllel, egészen a hálószobáig. Ez már nem tetszett annyira a lánynak, tiltakozott is, de ekkor kibújt a szög a zsákból. András kedvesen ugyan, de kerekpereg megmondta, hogy vagy megteszi,

amit mondott, vagy az elmúlt hónapokban készült videók, fotók és sztorik gyorsan napvilágot látnak, legelőször a szülei e-mail fiókjába kerülnek el, majd a közösségi hálóra fel. Luca belement az éjszakába. A férfi hálás volt, kedves, elhalmozta ajándékokkal, Luca azt hitte, rendbejöttek a dolgok, ez csak egy vakvágány volt. De az eset megismétlődött, egyre gyakrabban, a zsarolás agresszióba fordult, és már nem mehetett haza sem. A szerelem szterefoszlott, maradt egy, a kiskorút kizsákmányoló pasas, a zsarolás, a verések, Luca prostitúció áldozatává vált. Hónapokkal később talált rá a rendőrség, de akkor már megtört mind lelkileg, mind testileg. Luca egész életében magával cipeli már ezt a terhet.

Luca egy olyan jelenség áldozata lett, ami nem ismeretlen a magyar társadalom számára. A tavalyi évben összesen 41 eljárás indult az országban gyermekprostitúció ügyében. Gondoljunk bele, hogy ezek csak azok az esetek, amiket a hatóságoknak sikerült felgöngyöltetniük! A kimutatások alapján az áldozatok többnyire szociális gondozásban élő fiatal, 18. életévüket be nem töltött lányok voltak. Mindez persze nem azt jelenti, hogy egy biztonságos családban élő fiatallal nem eshet meg ugyanez, ahogy Luca is belesétált egy kizsákmányoló csapdjába.

LÉGY FELKÉSZÜLT!

Ha olyan, a valóságban idegen emberrel találkozol, akit csak az internetről ismersz, a találkozás nem csak jól sültet el – persze lehet belőle rövid vagy hosszabb időre szóló szerelem vagy barátság, de tudod kell, hogy lehet a találkozásnak rossz vége is. Nem mindig az első alkalommal alakulnak rosszul a dolgok, a „profik” a virtuális világ után a való életben is el akarják nyerni a bizalmadat, ezért kell különösen óvatosságnak lenned. Nehéz felismerni, hogy ki fog ártani és ki tényleg egy szimpatikus, kedves ember. Ehavi témánkban szakértőnk, Monostoriné Vass Anikó rendőr alezredes véleménye éppen ezért az, hogy ugyan megfontoltan kell új emberekkel ismerkedni, de nem szabad félelemmel tenni azt. Ugyanakkor a félelem és az óvatosság nem ugyanaz.

Az online térben meggyőzőnek tűnő ismeretlenekkel való találkozás szerencsétlen kimeneteire hívjuk most fel a figyelmet. Ezek mind a való életből ismert személyekkel is megtörténhetnek, ezért különösen hasznos, ha képben vagy, mire figyelj. *Az itt röviden összefoglaltakon kívül további bővebb információkat, részleteket és tanácsokat találsz a DUE Online Ne dőlj be! rovatában.*

Molesztálhatnak. A molesztálás elsősorban bizalmi vagy alá-fölérendeltségi viszonyban fordul elő. Vagyis valószínűleg nem első találkozáskor történik meg, hanem amikor már közelebbi kapcsolatba kerülsz egy addig idegennel. A molesztálás gyakoribb az eleve személyes kapcsolatok esetén, és többnyire nem megy el a szexuális erőszakig, de túlfűtött közeledésre, „fogdosásra”, simogatásra, kétértelmű (vagy éppen eléggé egyértelmű) viccelődésre, célzogatásra, leskelődésre, „véletlen” érintésekre ragadtatja magát a molesztáló. Ez lehet az edző, az autózvezetés oktató, az orvosod, tanárod, családi barát, és akár még rokon is. És lehet kortárs is, a kamasz fiú, aki szeretne végre lányt látni meztelenül, vagy csak megérinteni, de máshogy nem meri. De lehet az az idegen, akit a neten ismertél meg, és először csak a kezdet akarja megfogni, aztán bármi mást, akaratod ellenére. Jellemző, hogy ezt a szituációt sem meri az áldozat felvállalni, hibásnak érzi magát, és a hatalmi viszonyban ő van alul, vajon ki hinne neki, és nem haragítaná magára molesztálóját? Minél tovább vár, annál kínosabb szólni valakinek, pedig kell, és azt is kockáztatja az áldozat, hogy nem hisznek neki. De a molesztálót le kell állítani, vagyis meg kell találnia azt a személyt, aki biztosan hisz neki és mellé áll.

Elrabolhatnak. A gyermekrablást 14 éven aluliak ellen követhetik el, a 14 év fölöttieket kényszerítik vagy egyszerűen emberrablásnak nevezik. Lehet erőszakkal elkövetni, pl. egy gyermeket, fiatal elcsalni valahová, miután az interneten a bizalmába férkőztek, és ott elrabolni. Lehet ravaszsággal, pl. hogy „édesanyád küldött, nem tudott érted jönni” – így nem veszi észre időben az áldozat, mi történik vele. A gyermekrablásnak sok

célja lehet, amelyek között van a külföldi örökbeadástól kezdve a szervkereskedelmén át a gyermekek szexuális kizsákmányolása is, ezekről is olvashatsz a DUE Online-on.

Kényszeríthetnek. Fizikai erőszakkal is, de ez általában az utolsó állomás. Először a bizalmadba férközve, kapcsolatot kialakítva és fenntartva, majd az abban megszerzett információkat, elkészített képeket, videókat stb. ellenel fordítva zsarolással, végül következik a fizikai kényszerítés, illetve bizonyos esetekben akár a kábítószerre szoktatás.

Prostitúció. Vagyis arra való kényszerítés. A prostitúcióra kényszerítést az alábbiakban részletesen megismerheted.

TUDDAD?

A hétköznapi meghatározás szerint mindazokat a nőket prostituáltak tekintjük, akik erkölcsstelen célokra több férfinak átengedik magukat pénz fejében. Valójában prostituált nem csak nő lehet, hanem férfi is.

A tévhit az, hogy a közmegejtélés ellenére a prostitúció legális is és szakma is. Bárki lehet ebben a foglalkozásban magánvállalkozó egy orvosi igazolással. A büntetőtörvénykönyv szerint ez is a többivel egyenjogú szakmának tekintendő, és az adózás ennek üzése után is kötelező. Az ilyen jellegű szolgáltatásokat igyekeznek a törvényhozás a magánlakásokba szorítani, de mivel belátták, a prostitúció jelenségét nem lehet teljesen kizárni az utcákról, így az önkormányzatok a közterületeken védett övezeteket és türelmi zónákat hoztak létre. Az utóbbi az a terület, ahol engedélyezett a szexuális jellegű szolgáltatás nyújtása. A kijelölt területeken kívül azonban szakma ide vagy oda, törvénybe ütköző mindez.

Ugyancsak törvénybe ütközik a fiatalok „futtatása”, amely viszont mindenütt bűncselekmény, magánlakásban, utcán, és türelmi zónában egyaránt. De ugyanígy bűncselekmény a kiskorú bármilyen szexuális kizsákmányolása, akkor is, ha csak egy felnőtt teszi – akár párkapcsolatnak álcázva, ezzel hitegetve, félrevezetve a kiskorút, és nem kínálja fel másoknak is az áldozatot. A szexuális kizsákmányolás egyébként felnőttek, nagykorúak esetében is bűncselekmény, ha az az akaratuk ellenére, kényszerítéssel történik.

Jó, ha tudod, hogy nem csak maga a „futtatás” számít jogsértőnek. Mindazok is büntethetők, akik mást ilyen, törvénybe ütköző tevékenységre rávesznek, vagy a tevékenységet segítik, vagy anyagi előnyre tesznek szert belőle, vagy ha kényszerítenek valakit. De még

az is, aki a legálisan igénybe vett szolgáltatás (magánlakás, felnőtt szolgáltató) kereteit erőszakosan túllépi, azaz olyat kényszerít a prostituáltra, amibe az nem egyezik bele. *Minderről bővebben olvashatsz a DUE Online Ne dőlj be! rovatában!*

ISMERD FEL!

A prostitúcióra kényszerítés természetesen nem jár mindig elbrálással, ahogy a kényszerítés más formái sem. Sokan „csak” titkolják, mi történik velük, mert valamivel sakkban tartják, zsarolják őket. Sokaknak van olyan vélt vagy valós titka, aminek napvilágra kerülésétől annyira retteg, hogy inkább elviseli kizsákmányolt helyzetét. Szerencsére azért mindennek vannak tipikus jelei, amelyek segíthetnek a környezetnek felismerni, hogy baj van. A fiatalok esetében a hétköznapiakban az alábbi jelek lehetnek árulkodók:

- gyakori igazolatlan hiányzás az iskolából, zavaros magyarázatokkal,
- romló iskolai teljesítmény, romló emlékezet,
- új, idősebb „barátok”, akiket nem mutat be a régi barátainak,
- tisztálkodási kényszer,
- új tetoválás,
- új, drága cuccok (ruha, ékszer, kütyük),
- eltűnő régi cuccok (pl. mobiltelefon)
- láthatóan több pénz, vagy épp sosincs pénze,
- félelem az egyedül alvástól, a sötétől,
- félelem, szokatlan távolságtartás az idegenektől,
- szokatlan, kihívó, vagy épp rejtőzködő, de a korábbtól mindenképp eltérő öltözködési stílus,
- étvágytalanság, fogyás,
- ingerlékenység,
- a szemkontaktus kerülése,
- depresszív, bezárkózó viselkedés,
- fizikai erőszak nyomai, ütések, vágások helye, zúzódások, apróbb égési sérülések, elfertőződött sebek,
- indokolatlannak látszó fáradtság, kimerültség,
- korai szexuális aktivitás, szexuális töltetű, provokatív viselkedés a kortársaikkal és a felnőttekkel,
- ellentmondásos magyarázatok különféle helyzetekre (mikor hol volt, honnan vannak új tárgyai, vagy épp hova lettek a régiek).

Az ilyen helyzetben élők bármikor hívhatják a Kék Vonalt számát, ahol titkosítva kezelnek minden beszélgetést. A NANE Egyesület pedig a nők kizsákmányolását akadályozni próbáló szervezet. Alapvetően a kapcsolati erőszakkal foglalkoznak, de szexuális bántalmazás, azaz a prostitúció témájában is várják a segítségkéréseket.

KÉK VONAL

Lelkisegély-vonal: **116-111**

Segélyvonal a bántalmazott és eltűnt gyerekekért: **116-000**

NANE:

Segélyvonal bántalmazott nőknek és gyerekeknek: **06-80-505-101** minden hétköznap este (szerda szünnap) 18-22 óra között
Segélyvonal szexuális erőszak túlélőinek: **06-30-982-5469**
péntekenként 10-14 óra között

A TECHNIKA A BIZTONSÁG SZOLGÁLATÁBAN

A huszonegyedik század „csodái” a helymegosztás opcióval rendelkező alkalmazások az okostelefonokban. Ezek lehetővé teszik, hogy ha mégis kettesben akarnánk találkozni az internetes ismerősünkkel, akkor a családtagjaink és a barátaink lássák, merre járunk. Ha bármilyen szokatlan és zsenelének, azonnal közbe tudnak lépni, vagy hívni tudják helyettünk is a 112-t, ha már cselekvésképtelenek lennénk a szituációban. A Google Maps erre egy optimális megoldást nyújt, ugyanis a helymegosztó funkcióval láthatjuk, hogy hány százalék töltöttségen van az adott fél telefonja, és hány perce tartózkodott az adott helyen. Ez megkönnyítheti a rendőrök munkáját is, ha valami félresikerülne, és egy emberrablás balszerencsés helyzetébe kerülnénk, vagy prostitúcióra kényszerítenének.

Baj esetére, amikor esetleg nem tudunk telefonálni, megadhatunk a telefonunkban vészhelyzeti kontaktokat is. A vészhívás után a telefon SMS-ben értesíti a vészhelyzeti kontaktot és elküldi az aktuális tartózkodási helyedet is, és frissíti is a helyzetet. *További hasznos alkalmazásokat találsz a DUE Online-on!*

Súlyos témákat beszélünk ki tavasszal. Most készüljétek a nyári szünetre, de ne feledkezzetek meg az elővigyázatosságról, sem a virtuális ismerősök, sem a valódiak esetében! Használjátok tanácsainkat, hogy ne érjen baj, és felhőtlen pihenéssel teljen a nyár! Ha nyári munkát vállaltok, főleg, ha az interneten keresnek meg szuper ajánlatokkal, legyetek nagyon óvatok és körültekintőek, nehogy szexuális jellegű munkáról legyen szó! Összel visszatérünk és további interneten elkövetett bűncselekmények ellen vértézünk fel titeket.

(Szalai Boglárka)

Puskás Peti

**„Minden napot
kihasználtam
arra, hogy
befektessek
az életembe”**

GONDOLTAD VOLNA, HOGY PUSKÁS PETI, A THE BIEBERS ÉNEKESE ÉS AZ X-FAKTOR MENTORA VALAHA BOLTI ELADÓKÉNT DOLGOZOTT? VAGY ESETLEG AZT, HOGY INKÁBB BIKIKLIZETT ÉS SPÓROLT HÉT ÉVIG, HOGY MEGVEHESSE ÁLMAI AUTÓJÁT? PETI A KÉZPÉNZKÍMÉLŐ ISKOLÁK NAGYKÖVETEKÉNT MÁR DIÁKOK EZREIVEL OSZTOTA MEG SZEMÉLYES TAPASZTALATAIT PÉNZÜGYEKRŐL ÉS TAKARÉKOSSÁGRÓL.

„Mindig tudatosan gondolkodtam a pénzügyeimről, de talán mostanra vált ez reflexszé nálam” – árulta el a DUE Tallózónak Puskás Peti. Már gyerekkorában is úgy viszonyult a pénzhez, hogy vigyáznia kell rá, hiszen a szülei és a nagyszülei is erre tanították. Olyan szakmában dolgoztak, ahol sok idő és kintartás kellett ahhoz, hogy elérjék céljaikat. „Gyakorlatilag nem lehet kijelenteni, hogy ha fokozatosan lépsz egyet előre, egyszer csak felérsz a csúcra, hanem ha megkapsz egy szerepet, akkor sikeres vagy, ha kiválasztanak egy castingon, akkor híres leszel, viszont ha nem jön be, akkor nem leszel az.” Szerinte ezek a tényezők szorosan összefüggnek egymással, és emiatt is tud – úgy mond – játszani az élet a művészekkel. Talán emiatt is alakulhatott ki benne gyerekkorától kezdve a pénzügyi tudatosság.

„Édesapám pár hete büszkén tette szóvá, hogy zenész létemre egy matekfüzetben vezetem a

bevételeimet, és igenis figyelemmel kísérem a kiadásaimat” – mesélte az énekes. Peti már gyerekkorában is odafigyelt a pénzügyeire. Egyszer Ausztriába utaztak a családjával és kapott 50 schillinget (a schilling volt Ausztria pénzneme az euró bevezetése előtt – a szerk.), hogy abból játékot vehessen. Amikor hazaindultak, ő egy 3 schillinges műanyag sárkánnyal tért vissza. Nem volt szíve drágább ajándékot választani.

Mint mindig, most is szóba került az a tehetségkutató műsor, ami által Peti megismerte az országot. Ő már ekkor is gondolt a későbbiekre, a kapott összeget félretette, hogy abból finanszírozhassa majd a jövőbeli klipjeit vagy megvehesse élete első zongoráját. Viszont ahogy a mondás tartja: Egyszer fenn, egyszer lenn. A nehéz helyzetek őt sem kerültk el. „25 éves koromban nekem is volt egy az a pillanat az életemben, amikor nem volt munkám. Borzasztó volt megélni ezt a helyzetet, de nagy megnyugvást adott, hogy volt félretett pénzem.”

Megfogadta egy ismerős sminkes tanácsát, s mikor véget ért számára a műsor, két bankszámlát is nyitott: az egyikre a megtakarításait gyűjtötte, míg a másikon kijelölt magának egy racionális összeget, amit elkölthet, amennyiből a mindennapi kiadásait fedezni tudta.

„Mióta saját zenekarunk van, az öcsémrel és a menedzserünkkel odafigyelünk a kiadásokra, folyamatosan előre tervezünk, mindig egy évvel előre járunk. Ezért is lehet olyan jó technikai felszereltsége a zenekarnak” – tette hozzá Peti. Mindig gondolkoznak, beszélgetnek és egyeztetnek arról, hogy a zenekarnak mekkora bevétele van, és mibe érdemes befektetni. A banda egy emberként spórol. „Ha csak fellépésenként 10.000 forintot rakunk félre... Ez nem számít nagy összegnek manapság, de ha ezt megszorozzuk 70-80 koncerttel, amit el tudunk vállalni egy évben, máris jelentősebb összeget jelent. Ha bármilyen baleset történik vagy előre nem látható helyzet adódik, van egy félretett összeg, amelyből ezt finanszírozni tudjuk. Bármilyen szakmát válasszon is az ember, érdemes felelősen gondolkodni a pénzügyeiről. Amilyen gyorsan jön a pénz, olyan gyorsan el is tud menni. De ha pénzügyileg tudatosan él valaki, igenis lehet teremteni az anyagilag biztonságos életet.

Nem vettek fel az egyetemre? Nincs célja az életednek, és egész nap csak otthon ülsz? Petinek is ismerős volt a helyzet.. „Bejött édesapám a szobámba és azt mondta: most elindulsz és ahol látod a feliratot, hogy

munkatársat felveszünk, bármi lesz is az, elvállalod. Így lettem egyik pillanatról a másikra szuvenírárus, bébiszitter, de később könyveket is árultam. Pont ez volt az az év, amit, életem egyik leghasznosabb időszakának gondolok, hiszen saját erőmből el tudtam látni magam, fedeztem a kiadásaimat.”

Ahhoz, hogy elérje álmát és saját autója legyen, hosszú út vezetett. „23 évesen szereztem meg a jogosítványomat, de 30 éves koromig nem vettem autót, mert úgy gondoltam, hogy én addig nincs szükségem saját kocsira, ameddig meg tudom oldani a közlekedést alternatív módon, másrészt ameddig nem olyat vehetek, amelyről álmodoztam, és nem tudom egy összegben kifizetni. Ezért bicikliztem hét évig, majd megvettem álmaim autóját. És azonnal kötöttem rá casco biztosítást, hiszen fontos,

hogy nyugodt szívvel közlekedhessek, így ha baj történik a biztosító kifizeti az engem ért kárt. De a biztosításomat is tudatosan választottam, összehasonlítottam a létező ajánlatokat és a legkedvezőbbet választottam, amivel szintén ismét pénzt tudtam megtakarítani.”

A mi generációnk felé sok kritika fogalmazódik meg, nincs ez másként pénzügyi kérdésekben sem. Az idősebbek úgy gondolják, hogy nagyon gyorsan feladunk mindent és nincsen bennünk meg a kitarás, hogy huzamosabb ideig küzdjünk valamiért. Egy újabb személyes példán keresztül Peti elmondta, hogy vannak olyan előadók, akiknek nem szereti a zenéjét vagy a humorát, mégis mélyen tiszteli és elismeri őket, mivel tudja, hogy keményen megdolgoztak a sikerért.

Puskás Peti felhívja a figyelmet arra, hogy sose adjuk fel, hiszen kellő akarattal és alázattal bármit elérhetünk. „Fontos átadnunk a fiatalabbaknak, hogy nem szabad semmilyen helyzetben feladni. A különböző munkákat befektetésként kell kezelni, mindez csak időbe telik. Ezt én is így tettem. Így lettem mentor, így lett a zenekarom, forgatok és színházban is játszom. Fontos tipp: nem kell mindenből a legdrágábbat, legmárkásabb terméket megvenni, elég, ha megbízhatóan és tartósan használható. A fogyasztói társadalom ugyanis pont arról szól, hogy mindig lesz újabb és drágább, még újabb és még drágább, viszont a szuper okostelefonra esetleg felvett hitel a nyakunkon marad akár több évre is.”

Okosan a pénzzel!

MÁR AZ INTERNETEN IS KÉPEZHETED MAGAD A PÉNZÜGYEKBE, SŐT, EMELLETT A NAGY DIÁK PÉNZÜGYES TESZTRE IS FELKÉSZÜLHETSZ AZ OKOSAN A PÉNZZEL! NEMRÉG INDULT WEBOLDAL SEGÍTSÉGÉVEL.

HÍREK

OKTATÁSI ANYAGOK

PÁLYÁZATOK

FOGYASZTÓVÉDELEM

JÁTÉKOK, TESZTEK

OECD INFE

GY.I.K.

RÓLUNK

Keresés

Együttműködők

ÉLETHELYZETEK

Felvettek az egyetemre! - Diákhitel

Elovasom

Szeretnénk lakást venni, felújítani

Elovasom

Gyermeink született

Elovasom

Családi pénzügyeink

Elovasom

Vitám van a pénzügyi szolgáltatómmal

Elovasom

Pénzügyi problémáim adódtak...

Elovasom

Készülök a nyugdíjas évekre

Elovasom

Nem lehet kellőképpen hangsúlyozni: az okos ember a pénzével is okosan bánik. Tervez, takarékoskodik, felelős döntéseket hoz, megbecsüli, amiért megdolgozott. Mindezek mellett a döntését megelőzően körültekintően tájékozódik is. A pénzügyek tekintetében pedig most már nagy segítséget kaphat az okosanapenzzel.hu oldalon, amely a pénzügyi élethelyzetek minden területét igyekszik lefedni.

Bátran keresd fel az oldalt, ha csak annyit tudsz, hogy a készpénzzel fizetni szokás, és akkor is, ha nem jössz zavarba olyan rövidítésekkel sem, mint a THM (teljes

hiteldíj mutató). Hidd el, mindenkinek van mit tanulnia! Az Okosan a pénzzel! weboldal segítségével képbe kerülhetsz a különféle pénzügyi termékekkel kapcsolatban, úgy mint a különféle hitelek és biztosítások. A szükséges alapfogalmakat is egy helyen megismerheted, és fogódzót kaphatsz ahhoz is, mikor érdemes pénzügyileg tervezni.

A honlapon olyan praktikus információkat is találsz, mint például hol van a közeledben ATM, vagy hogyan tudsz megszervezni egy tőzsdelátogatást. Emellett friss pénzügyi híreket is olvashatsz, elérhetsz pénzügyi

applikációkat, letölthetsz ingyenes, online tankönyveket, de akár bekapcsolódhatsz egyéni és csapatjátékokba is.

Az oldalon található kalkulátorral megtervezheted havi kiadásaidat, ami megkönnyíti pénzügyeid kézben tartását, hiszen kitöltés után le is mented magadnak a kapott eredményt.

Készüljünk tudatosan a jövőnkre, hogy – bár még ha távolinak is, de – egyszer boldog nyugdíjasként hátradőlhessünk, és azt mondhassuk: ezt jól megterveztük pénzügyileg!

Bankkártyával az iskolai büfében? Igen!

A KORSZERŰ BANKKÁRTYÁS ÉS MOBILFIZETÉSA MINDENNAPI ÉLETÜNK RÉSZÉ. A BEVÁSÁRLÓKÖZPONTOKBAN, ÉTTERMEKBEN, SZUPER- ÉS HIPERMARKETEKBE, EGYRE TÖBB KISBOLTBAN ÉS KÁVÉZÓBAN MÁR RÉGÓTA LEHETSÉGES A GYORS ÉS KÉNYELMES KÁRTYÁS FIZETÉS. CSAK IDŐ KÉRDÉSE VOLT, HOGY AZ ISKOLÁKBAN IS MEGJELENJEN. A KÉSZPÉNZKÍMÉLŐ ISKOLÁK TESZTPROGRAMBAN 14 VIDÉKI ÉS BUDAPESTI KÖZÉPISKOLÁBAN, EDDIG 19 BANKI FIZETÉSI TERMINÁLT TELEPÍTETTEK. AZ ÚJÍTÁSOKRÓL SOMLAY REGINÁVAL BESZÉLGETTÜNK, AKI 2008 ÓTA A KÉSZPÉNZKÍMÉLŐ ÓBUDAI ÁRPÁD GIMNÁZIUM BÜFÉSE.

Somlay Reginánál éppen Varga Mihály pénzügyminiszter úr vásárol

MIKOR DERÜLT KI, HOGY ELJÖTT A KÁRTYÁVAL FIZETÉS KORSZAKA?

2018. június 15-én szóltak a lehetőségről, amibe bele kellene vágni, és a következő ősztől ez a terv meg is valósult. Szeptember elején, iskolakezdekéskor telepítették a szükséges felszerelést, a POS-terminált. Gyorsan ment a munka, egy nap alatt végeztek vele.

ÉRZÉKELI A VÁLTOZÁST EBBEN AZ ÉVBEN? MENNYIRE LETT NÉPSZERŰ A KÁRTYÁS VÁSÁRLÁS?

Természetesen érzékelem. Ezelőtt nem volt hasonló fizetési alternatíva, és bár a készpénzes vásárlás még mindig népszerűbb, egyre többen vannak, akik a bankkártyát preferálják, körülbelül a vásárlók 25-30%-a.

A DIÁKOK KORÁBBAN IS SZERETTEK VOLNA MÁR BANKKÁRTYÁVAL FIZETNI?

Többen érdeklődtek korábban, hogy lehetséges-e ez a fajta fizetési mód, de akkor még nem tudtam, hogy az iskola nemsokára partner lesz benne. A diákok nagyon örültek, mikor kiderült, hogy mégis tudnak a kártyájukkal fizetni.

SOK GYEREKNEK VOLT BANKKÁRTYÁJA AZ ELEJÉN?

Nem, akkor talán naponta egy ember fizetett kártyával. Mára azért megnőtt ez a szám, és a bankkártyán kívül többen fizetnek a mobiltelefonjukkal is. A telefon tényleg a legegyszerűbb és legkényelmesebb, hiszen mindig a zsebükben van.

KÖNYVEBB, GYORSABB LETT A MUNKÁJA?

Az elején meg kellett szoknom, de már néhány másodperc alatt kiszolgálom a diákokat így is. Talán mondhatjuk, hogy dinamikusabb lett a vásárlás, hiszen egy szünet alatt ki tudom szolgálni a gyerekeket.

A TANÁROKRA IS JELLEMZŐ A BANKKÁRTYA HASZNÁLAT?

Természetesen. Ők is örülnek, hogy van más lehetőségük fizetni, ha éppen nincs náluk készpénz. A kártya megkönnyíti a vásárlást.

NÖVELTE A BÜFÉ NÉPSZERŰSÉGÉT A BANKKÁRTYÁS FIZETÉS?

Igen, határozottan. Sok új arcot látok mostanság, akik eddig nem jöttek. Örülök is ennek.

(Pap Rebeka)

Már csak pár napig szállhatsz be a Nagy Diák Pénzügyes Tesztbe!

TEDD PRÓBÁRA MAGAD, NA MEG PÉNZÜGYI TUDÁSODAT, ÉS TÖLTSD KI MÁJUS 19-IG A NAGY DIÁK PÉNZÜGYES TESZTET! A JÁTÉKBAN ALAPVETŐ PÉNZÜGYI ISMERETEKRE ÉS FOGALMAKRA KÉRDEZÜNK RÁ, VÁGJ BELE BÁTTRAN! HA PEDIG ESETLEG VALAMIT NEM TUDSZ, A JÁTÉK SORÁN MEGTANULHATOD!

Célunk az, hogy otthonosabban és magabiztosabban mozogj a pénz világában is, és ne csak azt nézd szomorúan, hogy folyik ki kezeid közül a pénzed, inkább használd okosan!

A három fordulóból álló játék első szakasza online formában zajlik, az itt legjobb eredményt elérő diákok pedig a későbbi fordulóba is meghívást kapnak. Bárki tesztelheti a tudását,

viszont a nyereményjátékban csak a 14-20 éves kor közötti diákok vehetnek részt.

Az online teszt számítógépen és okostelefonon is kitölthető még egészen május 19-ig a <https://nagydiaktesztek.hu/penzugyestest/> oldalon. A középdöntőbe kerülő játékosokból 12 fő juthat el a végső fordulóba, ahol élő kvízműsor során derül ki, hogy ki tud legtöbbet a pénzügyekről. A legügyesebb

játékos nyereménye egy Samsung Galaxy Note 9, de a 2. és 3. helyezettek is egy-egy értékes okostelefonnal térhetnek haza. A középdöntő és a döntő 2019. június 6-án lesz a Pénzügyminisztériumban, Budapesten. A Nagy Diák Pénzügyes Teszt támogatója a Pénzügyminisztérium és a Pénziránytű Alapítvány. Töltsd ki a tesztet még ma, s légy te is tájékozott a pénzügyekben!

Nagy Diák Pénzügyes Teszt

PÉNZIRÁNYTŰ

VEDD A KEZEDBE A JÖVŐ(DE)T!

PROBLÉMA MEGOLDÁS

ÖNMEGVALÓSÍTÁS

VÁLLALKOZÓI SZEMLELET

KREATIVITÁS

LEGYÉL TE IS STARTUPPER A NYÁRON!

KÖZÉPISKOLÁS INNOVÁCIÓS MŰHELY

Valósítsd meg önmagad, fejleszd saját ötleteidet az ingyenes nyári Középiszkolás Műhelyben augusztus 21-24. között Budapesten! Jelentkezz barátaiddal, és dolgozzatok együtt startup ötleteiteken, itt nincsenek korlátok, minden rajtatok múlik! Olvasd be a QR kódot és jelentkezz! **Határidő: május 27.**

A Vedd a kezébe a jövő(de)t! program a Citi Foundation jóvoltából a United Way Worldwide támogatásával valósul meg.

United Way Magyarország

Szőnyi Erzsébet: „Számomra az alkotás belső lelki kényszer”

MIT ÉREZNÉNK, HA SZEMÉLYESEN ISMERTÜNK VOLNA, SŐT BARÁTUNKNAK ÉS KOLLÉGÁNKNAK NEVEZHETTÜNK VOLNA OLYAN NAGY MŰVÉSZEKET, MINT LEONARDO, BEETHOVEN, VAGY PICASSO? BESZÉLGETŐPARTNEREM NAPPALIJÁNAK FALÁN KÖZÉPEN HELYEZKEDIK EL EGY ISMERT ARC: A 52 ÉVE ELHUNYT, DE LELKÉBEN MA IS VELE ÉLŐ KODÁLY ZOLTÁN FOTÓJA – NEM VÉLETLENÜL. AZ ÁPRILISBAN 95. ÉLETÉVÉT BETÖLTÖTT SZŐNYI ERZSÉBETNÉL, A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA TAGJÁNÁL, KOSSUTH-DÍJAS ÉS NEMZET MŰVÉSZE-CÍMMEL KITÜNTETTT ZENESZERZŐNÉL ÉS PEDAGÓGUSNÁL JÁRTUNK.

ZENÉSZ CSALÁDJÁ PREDESZTINÁLTA ERRE A PÁLYÁRA?

A szüleim egész gyermekkoromban muzsikáltak. Édesanyám, nagymamám kiválóan zongorázott, apukám énekelt, gitározott. Otthon közös családi zenélések voltak, mikor kicsi voltam, természetes volt, hogy hangversenyeken is részt vettem. A család ezt nagyon nagy figyelemmel kísérte és támogatta. Aztán iskolába kerülve már egyre gyakrabban születtek meg bennem dallamok, amiket azonnal le is írtam, majd lejátszottam zongorán. Iskolás korom óta belső lelki kényszer az alkotás.

Amikor a tanulmányaim tetejére értem a Zeneakadémián, döntenem kellett, hogy zeneszerző, énekesnő, karmester vagy zongorista legyek. A zeneszerzést választottam, mert ez a legsokrétűbb hivatás: tudok komponálni kórusra, zongorára, énekekre. Ez akkoriban kirívó volt, mert egyetlen nőként tanultam zeneszerzést.

MILYEN VISZONYBAN VOLT KODÁLY ZOLTÁNNAL?

Nyolc évig a Szilágyi Erzsébet Gimnáziumba jártam, ahol a karéneknél olyan tanárunk volt, aki személyesen ismerte Bartók Bélát és Kodályt. Amikor írták a kórusműveiket, (amelyek ma már történelmi jelentőségűek – a szerk.), mi azonnal bemutattuk őket. A „Pünkösddőlöt” külön nekünk ajánlották.

Kodály személyesen ott volt a fellépéseinken, látta, ahogyan zongorán kísértem a kórust, meglátta bennem a potenciált. A Zeneakadémiai tanulmányaim második évében már a növendéke voltam. Jó kapcsolatba kerültünk, mert én az osztályom hallgatóival ellentétben mindent tudtam a magyar népzeneiről. Akkor ez még nem volt általános. Ennek köszönhető, hogy 21 éves koromban, a világháború után közvetlenül felkért, hogy helyettesítsem őt a Zeneakadémián – nálam idősebbeket taníthattam!

ÖN SZERINT MI A JELENTŐSÉGE A KODÁLY-MÓDSZERNEK, AMIRŐL MANAPSÁG SOKAT HALLHATUNK?

A Kodály-módszer igazán fontos gondolata, hogy már legkisebb kortól – akár magzatként, vagy bölcsődés korban – zenei hatások érzék a gyerekeket. Töltsse be a zene a gyermek életének egy részét, hogy kialakuljon az ízlésvilága, gazdagítsa az érzelmeit. Mindennek az éneklés az alapja, de a zenei írás-olvasás megtanulása is nagyon fontos. 1960 óta tudományosan kutatják a módszert, és mára bizonyították, hogy az intenzíven zenével foglalkozó diákok, például az ének-zenei általános iskolába járók, jobbak minden egyéb tárgyból is. Legfontosabb a népdal: számtalan helyre adaptálták az elveket – Franciaország, Egyesült Államok, Japán – és mindenhol a helyi népdalkincset veszik alapul.

ELÉGEDETTEK LEHETÜNK MA AZ ÁLTALÁNOS ZENEOKTATÁSSAL?

A negyvenes években általános volt egy polgári osztályban, hogy a diák értsen a zenéhez is: kiközösítettnek érezte magát az, aki nem volt énekkari- vagy kórustag. Ma, a kütyük világában már senkinek sincs kedve hajnalban kóruspróbára menni. Nincs megfelelő számú énektanár, kevés a heti egy énekóra, ami ráadásul sokszor el is marad. Ma negyedannyi nagyszerű Kodály-féle zeneiskola van Magyarországon, mint a hatvanas években, igaz, ezek legalább nemzetközileg elismertek. Szerintem a változás még odébb van, de egy kis akaraterevével mindenben lehet változtatni.

(Lami Krisztofer)

AZ EGRI AGRIA JÁTÉKOK, A TANGMŰVESZETÉRT K.N. KFT., ÉS A CONCERT EUROPE BEMUTATJA:
GÁRDONYI GÉZA HALHATATLAN REGÉNYE ALAPJÁN

TÖBB MINT
120 SZEREPLŐ
ÉS **GRANDIOZUS**
LÁTVÁNYVILÁG

Várkonyi Mátyás
Béres Attila

Egri csillagok

A Nagy Musical

május 26. - Aréna

rendezte:
Moravetz
Levente

FŐTÁMOGATÓ:

FEMALK
Fémöntészeti és Alkatrészyártó Zrt.

JEGYEK KAPHATÓK A BROADWAY JEGYIRODÁKBAN ÉS A WWW.JEGY.HU OLDALON

BÁN FERENC: „A HÁZAKAT SZERETTEM MEG, NEM A SZAKMÁT”

KOSSUTH DÍJAL KITÜNTETETT MAGYAR ÉPÍTÉSZ, A NEMZET MŰVÉSZE. ÉPÍTMÉNYEI RENDHAGYÓ LÁTVÁNYVILÁGÁVAL BEÍRTA MAGÁT A KORTÁS MŰVÉSZEK NAGYKÖNYVÉBE. BÁN FERENC, AKI A CSALÓDÁSOK UTÁN MINDIG FELMUTATOTT VALAMI KORSZAKALKOTÓT, KELET-MAGYARORSZÁG ÉPÍTÉSZETÉNEK EMBLEMATIKUS FIGURÁJA.

MI ÖSZTÖNÖZTE ARRÁ, HOGY ÉPÍTÉSZ LEGYEN?

A Képzőművészeti Főiskolára jelentkeztem, de nem vettek fel. Onnan ajánlottak át a Műszaki Egyetemre, és kaptam egy lehetőséget, hogy amennyiben kedvem van, akkor felvételi nélkül, egy elbeszélgetés alapján felvesznek. El voltam keseredve, hogy nem vettek fel a Képzőművészetre, így elmentem a meghallgatásra. Előtte sose gondoltam rá, hogy esetleg az építész szakmát választom.

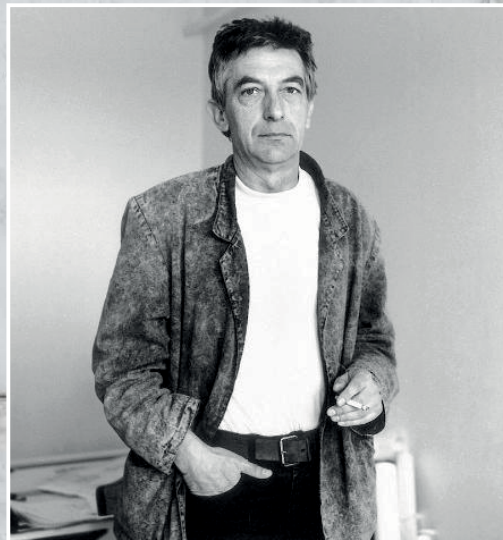
HOGY ALAKULT KI TÉRBELI GONDOLKODÁSÁNAK EGYEDI FORMAVILÁGA?

Rájöttem, hogy belőlem egy elég közepszerű képzőművész lett volna. Ezután megszerettem, nem a szakmát, hanem a házakat. Nézegettem, lerajzoltam őket magamnak, amik tetszettek. Ez egy nagyon jó módszer, mert ha csak nézi az ember, akkor nem rögződik. Így automatikusan elkezdünk figyelni az egyszerű formákon túl másra, hogy milyen tömegű egy épület, és milyen apró részletek láthatók rajta. Épületek

működésére képes rájönni így az ember anélkül, hogy értene a szerkezeti elrendezéshez, vagy a statikussági számításokhoz. Elkezdi érezni a különböző anyagokat, feszítavokat. Ez eleinte csak egy hatalmas lexikális tudás, de mind ezt valami sajátá tudjuk dolgozni, és eszünkbe jutnak ez alapján új dolgok. Nyilván először utánzunk másokat, aztán kialakul egy saját szemléletmód.

MUNKÁSSÁGA TÖBBNYIRE A KELETI RÉGIÓBAN VAN JELEN. EZ TOKAJI SZÁRMAZÁSÁNAK KÖSZÖNHETŐ?

Az egyetem után a Lakótervbe (egy lakóépületeket tervező vállalat) mehettem volna dolgozni, de sajnos kivitelezőkhöz kötött az ösztöndíj szerződése, amit nem sikerült felbontani. A végén úgy döntöttem, hogyha a fene fenét eszik is, megpróbálom visszafizetni. Ezután egy egyszerű lakástervező céghez kerültem Nyíregyházára. Később pályázatokon nyertem, és sikerült megszerezni olyan munkákat, amiket én nem szerettem volna

itt hagyni. Hívtak sok helyre, de itt ragadtam, amit végül egyáltalán nem bántam meg.

AZ ÖN TEVEI ALAPJÁN KÉSZÜLŐ NEMZETI SZÍNHÁZ ÉPÍTÉSÉNEK LEÁLLÍTÁSA MILYEN HATÁSSAL VOLT A KARRIERJÉRE?

Kesereghettem volna, de mindig is megvolt bennem egy „azért is megmutatom” érzés. Persze, pár napig az embernek nagyon rosszul esik, és nyilvánvalóan egészen máshogy alakult volna az életem, hogyha ez az épület felépül, de nem foglalkozom a múltammal. Sok-sok tervem nem valósult meg, ez a melő is elment, de jött másik, amiből kihoztam a legtöbbet.

NAGYJÁBÓL HÁNY TERVE KÉSZÜLT, ÉS EBBŐL HÁNY VALÓSULT MEG?

A terveim körülbelül tíz százaléka se valósult meg, de az összes rajzom megvan. Részemről ki voltak találva az épületek, a többi már mások döntésén múlt.

Annak nagyon örültem, mikor 29 évesen megnyertem egy meghívásos pályázaton a Nyíregyházi Művelődési Ház tervezésének lehetőségét. 12 évem ráment a tervezésre. 6 évvel ezelőtt pedig megbíztak az átépítésével, ami egy örületesen nyomasztó munka volt. Ez alapján az épület alapján ítélték meg engem nagyrészt, és olyan gyökeresen változtatni kellett rajta, hogy alapvetően megváltozott az épület a karaktere. Kihívás volt végigcsinálni úgy, hogy közben ne tegyem tönkre a valamikori legnagyobb dobásomat. Részleteiben elégedetlen vagyok vele, de vannak részei, ami úgy alakult, ahogy elterveztem.

(Szalai Bogi)

Bán Ferenc nyaralója Tokajon

A SZABADSÁG ÉPÍTÉSZE

MAGÁT MEGSZÁLLOTTNAK TARTJA, AKI SZINTE KÓROSAN KERESI A TERVPÁLYÁZATI KIÍRÁSOKAT. A 78 ÉVES MŰVÉSZ ELHIVATOTTSÁGÁT ORSZÁGSZERTE TÜKRÖZIK KÜLÖNLEGES, KLASSZIKUS IRÁNYZATOKBA BE NEM SOROLHATÓ ÉPÜLETEK. AZ EGYEBEK KÖZÖTT KOSSUTH-, YBL MIKLÓS- ÉS PRIMA PRIMISSIMA-DÍJVAL ELISMERT BÁN FERENC ÉPÍTŐMŰVÉSZE A SZABADSÁG ÉPÍTÉSZEKÉNT EMLÍTI.

Váci Mihály Kulturális Központ, 1983

Váci Mihály Kulturális Központ, 2015

„Én a szabadság alatt nem azt értem, hogy szabadon azt csináljak, amit akarok, hanem nagyon fegyelmezett körülmények között, figyelembe véve mások igényeit, a lehetőségeket, próbáljam a saját, egyéni felfogásom szerint megvalósítani azt, amibe belevágok. A szabadság szerintem egy megtanulható képesség. Nem azt jelenti, hogy én szabadon, bármit megengedhetek magamnak, sőt, nagyobb önfegyelmre van szüksége az embernek ilyenkor” – így fogalmazott a Magyar Művészeti Akadémia videójában Bán Ferenc, akit 2016-ban a Nemzet Művészevé választottak.

Az építész által említett fegyelmezett körülmények nagy mértékben jelen voltak pályafutása során társadalmi, technikai szinten egyaránt. A korlátok ellenére

igyekezett megőrizni stílusára jellemző jegyeket: sallangmentességet, letisztult, kifejező, kevéssé emocionális téri gondolatot. Egyediségét talán indokolhatjuk azzal, hogy a névtelen építész kedvelője, ritkán nyúl vissza a történelmi építészethez. Konceptióit áthatja a képzőművészet, ez vegyül az architektúrával, s alkot sokrétű struktúrákat.

„A munkák közül azért is kiemelkedő jelentőségű, mert benne észrevehetjük a későbbi tervek, épületek alapvető tulajdonságait is: mintha a későbbi munkák felől nézve is folyamatos viszonyítási pontot jelentene.” – írja Szabó Levente építész. A hetvenes évek végén, nyolcvanas évek elején épült meghökkenítő formájú, irracionális szerkezetű Nyíregyházi Művelődési Házzal teremtette meg Bán Ferenc saját modern

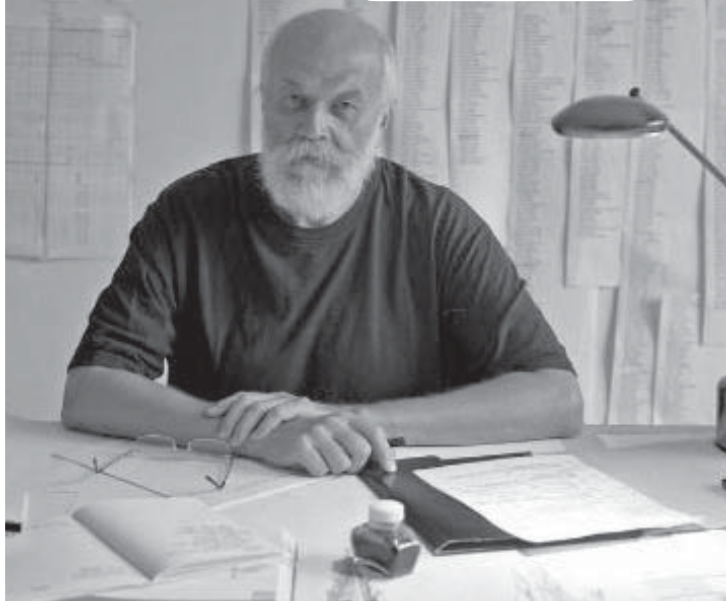
művészetét. A monumentális, emblematikus épület azonban kihasználatlan maradt, s az évek során jelentősen amortizálódott. Az önkormányzat a korszerűsítés mellett döntött, melyet ugyancsak az alkotó végzett. 2015-ben adták át a híd szerkezetet megtartó, ám a funkcionális frissítés érdekében átalakított, fehérre festett épületet, mely jelenleg Váci Mihály Művelődési Központ néven díszleg környezetének eleven részeként, s csábítja a kultúréhes érdeklődőket.

A 2000-ben szülővárosában, Tokajban épített üdülőlház a hazatérés szimbóluma számára. Egy nem mindennapi ház mindennapi használatra. A telek nagyságát teljes mértékben kihasználja a lineáris szerkesztésű, hosszú épület, mely, mint egy tátott száj, igyekszik inni az előtte folyó Bodrogból. Az egyszerű szerkezetű főépület ellensúlyozza az emlékezetünkben leginkább megragadó épületrész: az acélgerendára felfüggesztett két természetes forma, melyet gubónak, krumplinak, úrkapszulának, ikertojásoknak is néztek már az arra járók. Ezek nem csak a szobrászi épületformálás kedvéért jelentek meg a struktúrában, vendégek számára a sátrazásnál egy különlegesebb módot nyújtanak az alvásra.

A Bán Ferenc által képviselt irányt sokan követték, fogadták mesterüknek az építészt. Nem véletlenül. A mindenkor fiatal építészgenerációra, s általánosságban az elmúlt évtizedek magyar építészetére erős hatást gyakoroltak művei, melyek megosztó, egyedi formájukkal mutatják az alkotó precíz, mértéktartó belső szabadságát.

(Novák Henrietta)

NAGY ERVIN: „MEGSZOKTUK, HOGY NYAKIG VÍZBE MEGYÜNK, ÉS SZEMBE FOLYIK A FOLYÓ”

TUDOD, MILYEN ÉRZÉS AZ, AMIKOR NEM HAGYNAK ÉRVÉNYESÜLNI, CSAK AZÉRT, MERT MÁST GONDOLSZ A MŰVÉSZETRŐL, MINT AZOK, AKIK MEGSZABTÁK A SZABÁLYOKAT? SORON KÖVETKEZŐ, KOSSUTH-DÍJJAL ÉS A MAGYAR ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJÉVEL KITÜNTETETT ÉPÍTÉSÜNKET ÉVTIZEDEKEN ÁT PRÓBÁLTÁK ELGÁNC SOLNI, MÁRA KEZE NYOMÁT AZ ORSZÁG MINDEN RÉSZÉN MEGTALÁLJUK MONUMENTÁLIS, JELLEGZETES ÉPÜLETEI ÁLTAL. NAGY ERVIN, A MAGYAR SZERVES ÉPÍTÉSZEK EGYIK LEGJELENTŐSEBB KÉPVISELŐJE ROVATUNK KÖVETKEZŐ VENDÉGE.

SOKAN A BUDAPESTI HATTYÚHÁZ TERVEZŐJEKÉNT ISMERIK A NEVÉT. AZ ÖN SZÁMÁRA MI A LEGKEDVESEBB SAJÁT ALKOTÁSA?

A szívemhez legközelebb a budai családi villák állnak, amelyeket hosszú évtizedeken keresztül terveztem. A benne lakó családokkal hosszú távú jó viszony, néhol közeli barátság is kialakult. Mellettük még a német ácsok segítségével felépült vidéki Faluházak (pl. *Ceglédpusztán, Somogyásmonon - a szerk.*) is fontosak számomra érzelmileg, de hosszú a lista: a csurgói református közösségi házat, vagy az ország másik szegletéből a sárospataki Patikaházat is említhetném.

ÖN SZERINT MI KELL AHHOZ, HOGY EGY ÉPÍTÉSZ JÓ HÁZAT TERVEZZEN?

Egy az egyben elfogadom a nagyhatású ókori szerző, Vitruvius gondolatait. Szerinte egy ház három dologtól válik használhatóvá. Az első a firmitas, vagyis a tartósság: hosszú távra tervezzen vele az építész. Másodsorban az utilitas, vagyis a funkció, az épület hasznossága a fontos. Harmadrészt a venustas, vagyis a szépség, az arányosság. Ezek elengedhetetlenek például egy családi ház esetén, hiszen egy család, egy közösség élete munkája függ a tervezett épülettől. A fő probléma akkor adódhat, ha valaki távol tartja magát attól, amit csinál, és nem azonosul vele. Egy házba ugyanis bele

lehet foglalni egy élet tartalmának normális arányrendszerét: szerelmeket, barátságokat, megpróbáltatásokat stb. Makovecz Imre barátom ezt a szellemiséget követte, és én is így próbálok tervezni, rajzolni.

MAKOVECZ IMRÉNEK, A MAGYAR SZERVES ÉPÍTÉSZEK MESTERÉNEK NEM CSAK TANÍTVÁNYA, JÓ BARÁTJA IS VOLT. MILYENNEK LÁTTA ÖT? MI VOLT A HITVALLÁSA?

Becsületesség, egyenesség, rendkívüli műveltség jellemezte. Megtartotta a helyes arányokat: a magánéletben, a munkában, a közéletben. Helyén volt a szíve, bátor ember volt egy olyan világban, ahol árral szemben kellett dolgoznia. Akármit csinált, elsősorban építész volt, és ezzel együtt élve volt hatalmas magyarságtudata és világpolgári gondolkodása egyszerre. Azt mondta, minden, amit csinál, azért csinálja, hogy az Úristennek jó kedve legyen.

VAN MÁS PÉLDAKÉPE RAJTA KÍVÜL?

Imrétől 100 évvel korábban élt Lechner Ödön, aki máig példátlan formanyelvet, és helyes építészeti egyensúlyt teremtett meg. Münchenben és Franciaországban olyan tudást szerzett meg, amit a haza szolgálatába állított. A magyarok néha hajlamosak elfelejteni, de tudom, hogy az UNESCO - Ybl mellett - őt is számon tartja.

MESÉLNE A KORÁBBAN EMLÍTETT ELLENÁRRÓL, AMI ÖNÖKET, ORGANIKUS ÉPÍTÉSZEKET ÉRTE?

Ahol csak tudtak, próbálták ellehetetleníteni, gáncsolni a terveinket, elsősorban Imre munkáit. Folyamatosan jelen voltak a besugók körülöttünk, lehallgattak bennünket. Imre volt, hogy úgy vette fel a hivatalos telefont: „Jó napot, a III/III-as elvtársak jól hallanak?” Nem az állam szájíze szerint dolgoztunk, így megszoktuk, hogy derékgig, nyakig vízbe megyünk, és szembe folyik a folyó. Mi, értelmiségiek úgy vészeltük át ezt az időszakot, hogy nem foglalkoztunk a hatalommal. Budapesten a rendszerváltás után is akadályokba ütköztünk. A műegyetemi Középület Tanszéken hiába gratuláltak nekem a szakemberek a terveimhez, a pályázati zsűri egy-egy tagja mindig kifogásolt valami apróságot, csak hogy ne építhessük meg. Imrének életében nem lehetett temploma a fővárosban, miközben skót, brit, amerikai építészakadémiák tagja volt.

ADHAT BÁRMI „KÁRPÓTLÁST” EZEKÉRT AZ ÉVTIZEDEKÉRT?

Jelenleg is dolgozunk azon a katedrálison Budapesten, ami Imre egyik legnagyobb álma volt, hosszú ideig készítette a tervek. Ha ez elkészül, építész és laikus is láthatja majd, miért fontos a keresztény magyar kultúra, mi az igazi profi munka, és mit jelent becsülettel győzni.

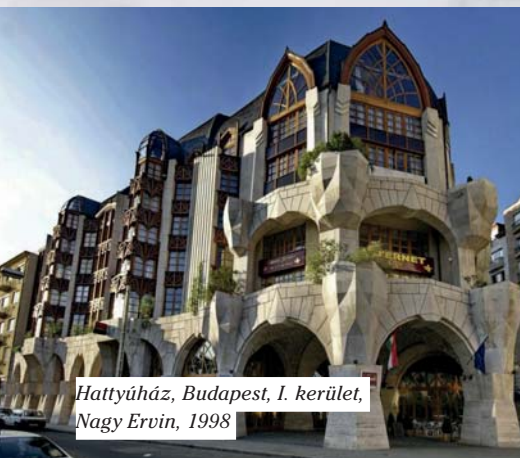
(Lami Krisztofer)

TERMÉSZET, HIT, HARMÓNIA EGY NYELVET BESZÉLNEK AZ ORGANIKUSOK

AKI BÁZEL KÖRNYÉKÉN JÁR, AZT LENYŰGÖZI A GOETHEANUM, AKI PEDIG MAKÓN, ANNAK MEG KELL ÁLNIÁ NÉHÁNY PERCRE A HAGYMAHÁZ ELŐTT. HA EGY ORGANIKUS ÉPÜLET ELŐTT VEZET EL AZ UTUNK, EGY KICSIT MINDIG LEESIK AZ ÁLLUNK - DE VAJON MIÉRT? EGY TÖBB VILÁGNÉZETET EGYESÍTŐ, EGÉSZEN KÜLÖNLEGES FORMÁKKAL DOLGOZÓ ÉPÍTÉSZETI ISKOLA KERÜL MOST BEMUTATÁSRA.

Patikaház, Sárospatak, Nagy Ervin, 1986

Hattyúház, Budapest, I. kerület, Nagy Ervin, 1998

TÖBB, MINT STÍLUS

Nehéz dolga van annak, aki definiálni szeretné a szerves, más néven organikus építészetet és annak jellegzetességeit. Az organikus építészet ugyanis nem egyszerűen egy stílus, hanem egy életfilozófia, egy magatartásforma, amely – bár az egyes alkotóknak külön-külön stílus eszköztára van – egyféle nyelvet beszél. Ez a nyelv pedig a természethez való közeledés, harmónia az épített környezet és az azt körülvevő természetes világ között.

A cél alapvetően az, hogy az ember természetéhez illeszkedő, „élhető” házak szülessenek.

Ez persze különböző értelmezésekben valósul meg: valaki az archaikus építészetet szeretné felújítani, más csak természetes, szerves alapanyagokkal építkeznek. Mint mások tiltakoznak a XX. század technológiai diadalmenetével szemben. A külföldi alkotók közül ki kell emelnünk Frank Lloyd Wrightot és Thomas Henry Sullivant.

A MAGYAR MESTER

A magyar szerves építészet legnagyobb alakja a 2011-ben elhunyt Makovecz Imre. Az irányzat tanítója és legfőbb mozgatórugója volt. Mesélt az épületeivel. Elmesélte az ezeréves magyarság küzdelmeit, fáradalmait, kitarását és megújulási vágyát.

Jellegzetes éles csücsűvű, ég felé törő tornyokkal rendelkező épületei számtalan funkciót ellátnak: aulák központú iskolák, vendéglők, imaházak, művelődési központok stb. A fát nem díszítőelemként, hanem szerkezeti elemként használta. A magyarság ősi hitének, a sámánizmusnak és különböző kultúrák szimbolikájának motívumai foglalkoztatták, miközben az épületek a táj részei maradnak. Az ablakok, ajtók sokszor szemformát mintáznak, ezzel központi szerepet adva a fénytörésnek.

Tanítványai között ott találjuk Vadász Györgyöt, Basa Pétert és a most bemutatott Nagy Ervint is. Pályatársai közül legjelentősebb Csete György volt.

ELLENSZÉLBEN DOLGOZVA

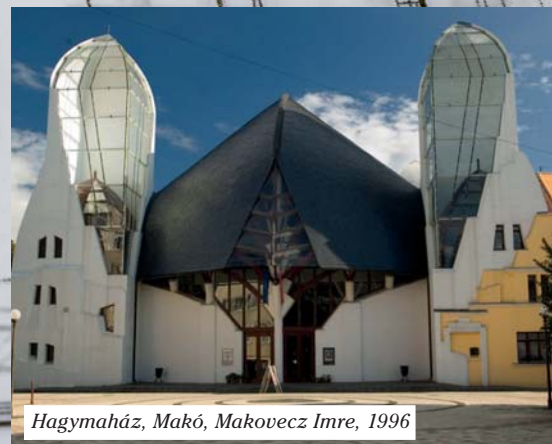
A szocializmusban felszámolták a hagyományos közösségteremtő, öngondoskodást elősegítő szervezeteket, az egyházak pedig nem működhetek szabadon. Mindeközben az apró panellakásokban élni kényszerülő családok körében egyre gyakoribbá vált az elidegenedés, a depresszió, az alkoholizmus, sok helyen az öngyilkosság. Egy ilyen fojtogató közegben a XX. századi vasbeton-világ elleni általános organikus fellelés Magyarországon összekapcsolódott egy olyan építészeti szándékkal, ami alternatívát mutat az életterhelten, államilag

elvárt „csúnyaista” – szocreál épületekkel szemben. Ennek legfőbb alakja Makovecz volt.

Neki köszönhetjük a modern magyar templomépítészet megszületését is a nyolcvanas években. A fentiek tekintetében ez igen nagy bátorságra vallott akkoriban. Egyházi munkáiban a népművészet jellegzetességei térbeli elemmé változtak, nem pusztán díszítőelemként funkcionáltak.

Két jellegzetes példával zárjuk: a karcsú, tűhegyes csücsű, ismert paksi Makovecz-templom megépülését 1987-ben egy helyi politikus a „nem templomot kell ide építeni sunyiban, hanem munkáskocsmát” – felkiáltással megpróbálta ellehetetleníteni. Siófokon viszont a sokszor ateista munkások is szoltárokat énekeltek építkezés közben. Talán ez a varázslata az organikus épületeknek: közösségi terek összehozzák az embereket múltban és jelenben egyaránt.

(LK)

Hagymaház, Makó, Makovecz Imre, 1996

PODCAST: HALLGASS VALAMI JÓT!

AZ ELMÚLT ÖT ÉVBEN ROHAMSZERŰEN TŰNTEK FEL A JOBBNÁL JOBB PODCASTCSATORNÁK, ÉS EZ A SZÁM EGYRE CSAK NÖVEKSZIK, EZZEL PEDIG PÁRHUZAMOSAN A PODCAST HALLGATÓK SZÁMA IS. SZINTE MÁR BIZTOS, HOGY 2019 A PODCASTOK ÉVE LESZ. DE MÉGIS MI EZ AZ INTERNETES SZENZÁCIÓ?

A podcast szó az angol az iPod és a Broadcasting szavakból eredeztethető. Ez a formátum tulajdonképpen egy online megtalálható és sokkal kötetlenebb formájú „rádióműsor”, amely általában hosszabb terjedelmű. Ha utazol, házimunkát végzel, vagy csak van egy felesleges szabad órád, akkor tökéletes időtöltés lehet. Előnye, hogy nem igényel olyan jellegű figyelmet, mint egy YouTube-videó vagy egy sorozatrész, viszont hasonló mennyiségű információt tartalmaz, ezen kívül gyakorlatilag szinte bármilyen témában talál magának az ember hallgatnivalót.

Magyarországon egyre népszerűbb ez a műfaj, főleg a férfiak körében. Egy 2018-as statisztika alapján ötször annyi férfi hallgat podcastokat, mint nő. A legtöbb ember telefonon követi figyelemmel az adásokat, ez főleg az olyan applikációk elterjedésének köszönhető mint a Spotify, Anchor vagy a Google Podcasts. Témák tekintetében mindent visz a tech és a tudomány, de a film- és életmód csatornákat is találhatunk szép számmal.

Mégis az mutatja meg igazán azt, hogy mennyire népszerűeké váltak a podcastok Magyarországon, hogy a frekvenciával

rendelkező rádiócsatornák is átkonvertálták podcast adásokká a korábbi műsoraikat. Jelenleg podcastként hallgathatjuk vissza például Balázsékot vagy a Millásreggelit.

És hogy kiket érdemes hallgatni Magyarországon? Íme a lista:

1. GARÁZSMENET

A 2018 októberében indult csatorna mára Magyarország egyik legtöbbet hallgatott podcastja lett. A heti rendszerességgel megjelenő adások gyakorlatilag minden témát lefednek: egyetemi élet, konspirációs teóriák, bulizási szokások, vloggerinterjúk – csak hogy néhányat említsünk. A csatorna alkotói Végh Dorottya és Pásztor Martin.

2. SZERTÁR PODCAST

Több mint száznegyven adás, izgalmas témák és egy profi műsorvezető: ez a Szertár. A Zsíros László Róbert által vezetett csatorna talán az egyik legrégebben létrejött podcast. A hetente jelentkező adásokban olyan tudományos kérdésekkel foglalkozik, mint virtuális valóság, mesterséges intelligencia vagy az idegsejtek működése, mindezt hozzáértő vendégekkel kiegészítve. A csatorna mottója: Belépés az ismeretlenbe.

3. INDEX KULTÚRROVAT PODCAST

Mint ahogy a rovat neve is már sejteti, ebben a podcastban minden érintve van, ami kultúra: filmek, színházi előadások, zenei fesztiválok és sorozatok. A csatorna portfóliójában megtalálhatóak kritikák, értekezések, és minden, ami egy jó adáshoz kellhet.

4. TOTALCAR ÉGÉSTÉR

Egy podcast autókról. A Totalcar egy nagyon szűk témában működik, de nagyon sikeresen. Ezen a csatornán az összes „égető” kérdésre választ kaphattok négykerekű barátaitokról.

(Vadász Viola)

ÉLETRE SZÓL!

DUE MÉDIATÁBOR

ÚJSÁG – RÁDIÓ – TÉVÉ – FOTÓ – INTERNET

A BALATON PARTJÁN!

2019. JÚLIUS 12-21.

BALATONSZÁRSZÓ

Nagy Diák Pénzügyes Teszt

Mit fejez ki a Boldog Bolygó Index?
Mit neveznek potyautas magatartásnak?
Minek a rövidítése a CSOK?

Gyere és tedd magad próbára a szórakoztató és edukatív **Nagy Diák Pénzügyes Teszten!** 10 perc játékos teszt kitöltéssel - a hasznos információk mellett - akár **Samsung Galaxy Note 9**-et is nyerhetsz, de a 2. és 3. helyezettek is egy-egy **okostelefon**nal térnek haza.

Az **online teszt** számítógépen és mobilon is kitölthető egészen **május 19-ig** a **www.nagypenzugyesteszt.hu** oldalon. Az itt legjobban teljesítők közül kerül ki - a Pénzügyminisztériumban június 06-án megrendezésre kerülő élő kvíz döntő izgalmas játékában - a legügyesebb pénzügyes.

Bizonyítsd az ügyességed,
légy sikeres és pénzügyes!

PÉNZIRÁNYTŰ